UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baldi Pervsini Commentariorvm In Pandectas Tomvs ...

Vndecim priores pandectarum libri hîc explicantur

Baldus

Lvgdvni, M.D.LVIII.

Siex noxali ca[usa] agatur. que[m]a[n]d. caueatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95903

Visual Library

¶Si ex noxali cā agatur.quēād caueatur. Rubri.

1 ☞Facto rei,ius actoris deterius fieri non debet.
2 De triplici intereſſe.
3 Teſtis non cognoſcens perſonam,non poteſt probare factum.
4 Medici,quare non dant iudicium de cicatrice.

SI quis.

Nō ſiſti ꝓmiſſus dꝫ in eadem cā ſiſti qua erat tpe ꝓmiſſionis i.ꝙ ex nouo facto rei ius actoris nō ſit fcm̄ deterius,nec in ſubſtantia nec in exercitio.h.d. Diuidit in tres ptes.In prima edictū ponitur.In ſcda exponit tā p vocabulorꝫ expoſitionē ꝙ per exēplorum poſitionē.Tertio ponitur q̄dā relatio.ſcda ibi.eadē tertia ibi,itaqꝫ.ꝛ durat vſqꝫ ad ꝟ.ſꝫ ſi noxe.In illo ꝟſi.formatur quoddā dubiū ꝛ ſoluit cui ꝯtinuat̄ principiū.l.ſequentis vſqꝫ ad §.ſi abſens.¶In tex.ibi.ſ.ſeruū,qꝛ ꝑ filio nō datur actio noxalis.vt inſti.de noxa.in ſi.Itē publica crimina nō intentat̄ noxaliter,vt.j.de ꝟb.ſig.l.hec ſtipulatio.loquitur ergo hic tit.de criminibus priuatis.vt no.Guil.in.l pe.j.e.In tex.ibi tūc tpe promiſſionis.In tex.ibi,iudicium accipiat̄.i.donec lis diſceptetur ꝛ terminet̄.In tex.ibi.in ea.cauſa enim hic pro vtilitate ſiue commoditate ponitur ſic in materia ſeruitutum ille dicunt̄ habere cōtinuam cauſam q̄ cōtinuum afferunt ꝯmodū ꝛ vtilitatem.In tex ibi,ſi qs ſeru⁹ ꝑ qua agebat̄ noxali.In tex.ibi magis.i.verius.

1 ¶†No.hic primo inſpicitˀdū tp̄s ꝯtctus.¶Scdo no.qd facto rei ius actoris nō dꝫ fieri deteri⁹.¶Tertio no.ꝙ ius actoris dꝛ fieri,deteri⁹ vbicūqꝫ cōditio actoris eſt magis grauata nūc,quā a principio.ꝙ eſt,vel qꝛ hꝫ nūc cōtendere cū duriori aduerſario vel qꝛ hꝫ ꝯtendere in diuerſo foro,vel qꝛ ius actoris ex toto eſt
2 peremptum ꝑpter morā rei.¶†Quarto ꝛ vltimo not.triplex intereſſe.ſ.mutationis perſone,mutationis fori.ꝛ interitus iuris intētati.¶Opponitur ꝯ iſtud prin.ꝛ vr̄ ꝙ falſum,hic preſupponat̄.l.ꝙ lite mota actio poſſit ꝑimi qꝛ lex dicit ꝙ interrūpitur p̄ſcriptio p citationem,vt.C.de pſcri.xxx.an.cū notiſſimi.timore huius contrarij iſte tex.intelligit̄ dupliciter.Primo ꝙ loquatur in interitu rōne tp̄is tūc rn̄de ad ꝯtrū.vt no.j.ti.j.l.j.in prin.ꝛ ibi dicā.Scdo qd loquat̄ de actione perēpta ꝙ nō potuit ꝓbari,qꝛ nō fuit exhibitus ſuis teſtib⁹ q eū cognouiſſent.ſꝫ qn̄ teſtes depoſuerunt taliter qd nō ꝓbāt tunc exhibet̄ ſeruus.dicit ꝙ nō vr̄ in eadē cā ſiſti.ita dt gl.no.quā alibi ſic clare non habes.ex qua no.tria.Primo qd qn̄ teſtis nō cognoſcit pſonam niſi prius ſibi oſtēdatur pn̄aliter qd pſona eſt oſtēdēda teſt.ꝛ de hoc habes gl. magis expreſſam ꝛ oꝛ.extra de teſt.c.cām q̄.facit.j.de publi.l.cū
3 ſi exhibuiſſent.¶†Scdo no.ꝙ teſtis qui nō cognoſcit pſonam non poteſt ꝓbare factū.ꝛ poſtquā atteſtationes ſunt publicate nil releuat exhibere perſonā.facit ꝙ no.C.de iur.del l.ſi.§.finaute
4 dubi⁹.¶†Tertio no.ex iſta gl.quomodo pōt fieri ꝙ medici nō dent iudicia de cicatrice ita ꝙ infra terminū ſtatutum non appareat ſi poſtea appareat nil releuat:vt in illa gl.iudicium enim de cicatrice non pōt dari niſi per oculorum inſpectionem,vt.j.de ferijs.l.ij.vbi dicit aſpectu atrox ꝛc.qd no.¶Scdo op.dꝛ hic ꝙ lite mota iſte ſeruus pōt alienari contra.C.de liti.aut.litigioſe.rn̄de qd ſeruus erat hic in ſolutione nō erat in obligatione.Item hic loquitur in iudicio perſonali.ibi in reali.¶Tertio opponit̄,dꝛ hic qd ſi eſt alienatus in hominem alterius fori quod oportet qd actor illud forum ſequatur.contrarium,qꝛ poteſt conueniri vbi poſſidet.vt no.in.l.ſi.C.vbi in rem actio.ꝛ in aut.vt oēs obed.iudi.§.ꝛ hoc ꝯſiderātes.So.ibi loquitur in reali hic in perſonali ꝛ eodē modo rn̄de ad.l.j.de iud.l.non alias.§.j.¶Quarto ꝛ vltimo opponitur ꝙ lꝫ ſit facta alienatio tn̄ ille qui alienauit tenetur vtili actione noxali.ergo non intereſt actoris,vt.j.d noxa.l.ſi plurium.§.ſi.So.ſm gl.dico qd intereſt reſpectu directo que primo intentabitur.Item qꝛ grauata eſt conditio actoris in onere probandi de dolo vel culpa.ꝛ ſic non ob.¶Querit glo.primo quid in eo qui nō alienauit,ſed habuit pro derelicto.rn̄det glo.qd iſte videtur alienare.ſ.occupatione ab alio ſecuta facit.j.d ſtip.qd ſeruus.vnde dicit Bar.quod de re donata nō bet ſolui gabella ſi res habetur ꝑ derelicta,ſic ſolueret̄ de donatiōe.¶Secūdo q̄rit gl. ꝙ remedijs tenetur ille talis alienās.ꝛ dicit qd tribus remedijs.ſ.ex ſtipulatione,vtili actione,ꝛ actione in factum.¶Extra colligeat.ex illo tex.ad duas.q.prima.q.eſt cā qd hic dicatur ꝙ inſpici dꝫ conditio perſonarum tpe ꝯtctus,ꝙ ſi facta eſt liga inter duas ciuitates,nō pōt altera ciuitas facere ſtatutū p ꝙ cōditio colligatorū reddat̄ deterior,q̄ eſſet tpe lige.ꝛ hoc tenet Bart.in quadā extraua.henrici quā voluit gloſſare.Secundo eſt arg.ad illā qōnē quam ponit Cy.C.qui accu.nō poſ.l.ſi ea.vbi dt ꝙ poſt terminū pn̄t ꝑduci teſtes ꝛ inſtrumenta niſi ex mora alia pars ſit leſa.nā hoc intelligit̄ ſm.l.noſtram vbi deterior eſt facta cōditio aduerſarij q̄ eſſet ſi teſtes ꝛ inſtrumenta fuiſſent producta in termino.ſi eīn non eſt facta deterior dicitur res integra.ꝛ poteſt admitti quis poſt terminum,qꝛ iudex poteſt facere gratiam dilationis.vt extra.de off.delegat.conſuluit.ꝛ facit.j.de euictio.l.ſi rem.§.quolibet,et extra de electi.c.cū in veteri.de op.legat.l.mancipiorum.ꝛ ita communiter tenēt doc.ꝛ gloſſ.ar.in.c.ſepe.de ꝟb.ſig.in cle.ꝛ facit C.de temp.in integ.reſti.l.petende.§.quod ſi defenſio.ꝛ.j.de excu.tu.ſcire oportet.§.conſequens.ꝛ.l.ſi,cum ipſe.ꝛ.C.de adul.l.ſi.

Sed ꝛ ſi noxe.

Datio ꝑ noxa facta vni nō ꝑimit ius aliorum.vn̄ ſeruus q tal̕r ſiſtitur in eodem ſtatu ſiſti cenſetur.h.d.ſꝫ intellectum gl.¶In tex.ibi,noxe dedit aliū quā ei cui erat facta ꝓmiſſio de in.ſiſti.In tex.ibi cū id eſt qꝛ ꝛ ērō Oſilij.¶In tex.ibi cūctis.i.ceteris.In tex.ibi noxa.i.actio noxalis.vl̕.i.delictum.In tex.ibi caput.i.ſui.In text.ibi ſeqt̄.ſ.eo ꝑ dato noxa.¶No.ꝙ noxa caput ſeqt̄.ꝛ ad h ſemp allegat̄.¶Itē no.ꝙ paria ſunt dare ꝑ noxa ꝛ vendere.Itē no.ꝙ duo ſunt intellectus litere,vn⁹ ꝙ Oſilius corrigat̄ in rōne nō in dicto,alius ꝙ corrigat̄ in vtroqꝫ.ꝛ hic eſt verior intellect⁹ qꝛ datio ꝑ noxa ſit bona fide ꝛ ex neceſſitate.vn̄ excuſatur reus.¶In gl.vult.hui⁹.§.ibi,Rn̄de ꝓueniēti.ſꝫ ſi ſimul veniunt pōt congratificari,vt.j.ad ſil.l.ſi quis in graui.§.ſi cum omnes.

¶Additio Baldi.

SI quis eū.

In text.ibi.eadem,cū ſimile dꝛ in eo.q ꝓmittit rē ſaluam fore.Nam nō intelligit̄ ſolū circa ipſam rē,ſed exigitur ꝙ ſit ſalua ſtipulatori.i.ꝙ ſibi ſatiſfiat,ꝛ ꝙ poſſeſſionem habeat.j.rē pu.ſal.fo.l.pe.¶In ꝟ.ius.vide ꝙ no.Inn.de reſcri.eā te.¶In ꝟ.loco,cōcor de fideicō.ſi teſtamēto.§.ſi.ꝛ ſic vbi ſtatutū dt ꝙ ſit eadē pena in vno delicto q̄ in alio:ſi in vno non duplicat̄ rōne loci nec in altero,qꝛ quorū eſt vna ꝛ exequata cōditio circa delictum ꝛ circa penā intelligit̄ exequata etiā circa locū ꝛ tp̄s.l.fina.C.de ſen.ꝛ inter.ar.ꝯ de duobus reis eadē in fin.ſed ibi diuerſitas loci non inducit variationē in eo qd venit iure actionis hic induceret qꝛ crimē exequatur crimini quo ad ſubſtantiam ꝛ pena intelligitur exequata ad qualitatē ſeu locum.ergo cū ſtatutum reputet iſta,vt ꝓportionalia nō pōt ēē durior rōne loci ꝛ ſic de facto dicebā.ꝛ facit.C.de tēp.in inte.reſt.ſupernacuā.ꝛ vide Guil.in.l.ij.C.de ſi.inſt.vbi oīno vide.ꝛ qꝛ differētia penes locum non variat ordinata ad vnū finē ſicut eſt raptus,ſtuprum,qꝛ rapt⁹ ordinat̄ ad ſtuprum vel adul.ꝛ qꝛ illa que perfectionem iuris reducit ad idem,non dꝫ diuerſo iure cenſeri.ꝛ qꝛ illa verba ſpecialia reſtringunt gn̄alia quoad locū:vt.l.nā qd liquide.in ſi.de pe.leg.l.ꝯtra nec inducit diuerſitatē penes rōnē in his in qbus eſt pro ratione voluntas niſi ſit.l.ꝯtrū expreſſum.ꝛ facit.l.j.de rap.vir.ꝛ non ob.ſtatu.de pe dupliciter diſtinguen.qꝛ vbi pena eſt impoſita ꝑ verba taxatiua,vt.l.Meuio.§.a me.d le.ij.ceſſat duplicatio.vt.l.Luci⁹.§.impuberem.ꝛ eodē tit.l.ſi ita ſcriptum.§.ſi.Ibi,noxe.loco.

1 ☞Tres caſus in quibus dominus tenetur preciſe.
2 Propter iuſtam ignorantiam vel abſentiam,ſecundum decretū reſtituitur ope reſtitutionis in integrum.
3 Miſſus per ſecundum decretum,an fiat dominus.
4 Iudices ad primum ꝛ ſecundum decretum ꝓcedere non debēt niſi citatione premiſſa.
5 Contumax qui non comparuit,an ſit denuo citandus ad audiēdum interponi primum decretum.
6 Amici reo abſente,an ſint citandi.
7 Miſſus ex primo decreto,an lucretur fructus.
8 Sed caſus,in,quib⁹ ſcdm decretū nō īterponitur,vel differt̄.
9 Latitatio in ſcdo decreto,an requiratur.
10 Conditio vſucapiendi an per ſcdm decretum acquiratur.
11 Citatus per proclama:an poſt ſcdm decretum poſſit audiri.
12 Exceptio peremptoria an poſſit apponi poſt ſcdm decretuꝫ.
13 Appellatio an poſſit fieri in ſecundo decreto.

SEd alio.§.Si abſens.

Diuiditur in duas ptes ꝓncipales.In ꝓma loquitur qn̄ dn̄s q ꝯueniebat noxali erat ꝓſens.In ſcda loqt̄ qn̄ ſeru⁹ erat ꝓſens,dn̄s abſens.ſcda ibi,ſꝫ ſi ſeruus.Pria ſubdiuiditur in duas ptes.Nā ꝓma loquit̄ qn̄ dn̄s fatebat̄ ſe dn̄ꝫ.ꝛ hꝫ tria rn̄ſa.Scda qꝛ dn̄s falſo negabat ſe dn̄ꝫ vl̕ ak̕s dolum ꝯmittebat.ꝛ hꝫ duo rn̄ſa.ſcda prime ibi,ſi vero falſo.¶Item ſcda pars principalis ſubdiuiditur in tres partes,qꝛ in prima pte ꝯſulitur actori in actione inſtituta.Secūdo ꝯſulitur reo abſenti.In tertia parte ꝯſulitur actori actione reſtituta.ſecunda ſcde ibi,ſꝫ cauſa cognita.tertia ibi,ergo.Et hoc dicit Dominus ſeruo abſente noxali conuentus,ſi ſe dn̄m aſtruit,pōt vel deſiſtendo cauere,vl̕ iudicium accipere,vel cauere ſe ius ſuum ceſſurum:ſi vero negat ſe dn̄m ꝛ de mendacio ꝯuincatur,ꝓciſe tenet̄.Idem ſi dolo deſijt poſſidere.h.d.ꝓma pars.ſeruo preſente,dn̄o abſente ꝛ indefenſo,tn̄ legitime citato,interponit̄ primum ꝛ ſcdm decretū ꝯ,ꝙ ſi dominus reſtituatur,actio q̄ perēpta erat,ēē reſtituit̄ aduerſario.h ſecūdo.ꝛ ſunt octo reſponſa huius.§.¶In tex.ibi,competit,ſcilicet aduerſus dn̄m ſerui.In tex.ibi,eſſe.ꝛ ſic ꝯgnoſcit bonam fidem,nec mētitur ſup.queritur quid iuris erit:ꝛ reſpondet compellandum ꝛc.In text.ibi,in iudicio ſiſti.vt veritas inquiratur ꝛ hoc in caſu dubij.In text.ibi,accipere quando certus eſt dn̄s

de innocentia qꝛ tunc ſecure pôt ingredi in iudiciali certamine.
In tex.ibi,nolite,defendere,qꝛ forte eſt certus de maleficio ſer-
ui. In tex.ibi,exhibiturũ.nõ vt veritas inqrat̃,ſed id eſt datur
actori ꝓ noxa. In tex.ibi,neget.ad hũc finẽ negabat,vt iudiciũ
euitaret. In text.ibi,ſuſcepturũ.ſ.ꝓbato mẽdacio.⁊ hoc pꝫ per
hoc qđ.ſ.dixit falſo neget. In text.ibi.aſſcribit.ſ.vt ꝑciſe tenea
tur dñs. In tex.ibi,ducẽdꝰ erit.ſ.ſeruꝰ. In tex.ibi,iuſſu.i.decre
to ꝑtoris. In tex.ibi,nec ei.ſ.dño. In text.ibi,reſtituẽda eſt.ſ.re-
ſtitutio aduerſario aduerſus ſm decretũ. In tex.ibi,eiꝰ.ſ.acto
ris. ¶ No. ꝙ qñ dñs eſt ꝑſens ⁊ fatet̃ dñm ⁊ ſeruus eſt abſens
puta in fuga,ꝙ tres ſunt caſus. nã aut dñs dubitat, an ſeruus
deliq̃rit,tũc cauet de iudicio ſiſti vt veritas inquirat̃.aut eſt cer
tus qꝛ nõ deliq̃t. tũc ſecure accipiet iudiciũ, qꝛ vincet ꝓpter in
nocẽtiã,aut eſt certus ꝙ ſeruus deliq̃t. ⁊ iđ expedit ſibi tali ſer
uo cauere.tũc dꝫ cauere ꝙ dabit ꝓ noxa,⁊ ecce ꝑncipiũ huiꝰ.§.
¶ Sed hic quero quõ pôt eſſe dñs certꝰ de negatiua; Rñd.vt
ĩ.de acq̃r.here.l.cũ falſum.⁊.l. Pãtonius.§.rei.vbi omnino viđ.
1 ¶ † Scđo not. tres caſus in q̃bꝰ dñs tenet̃ ꝑciſe.ꝑmus qñ mẽ-
titur. Secũdus,qñ dolo deſinit poſſidere. Tertius caſus eſt ex
tra tex.qñ dño ſciẽte ⁊ patiente,vel iubẽte ſeruꝰ delinq̃t. ex hoc
apparet ꝓpter mandatũ perdi iuris bñficiũ. ⁊ facit.ĩ.de inter
ro.actio.l.nõ alienũ. ¶ Tertio no.in.§.ſed ſi ſeruꝰ. qđ cõtra ab
ſentem ⁊ in defenſum in cã noxali ꝓcedit̃ ad ꝑmũ ⁊ ad ſcđꝫ de
cretum eo legitime citato ad domũ:ſed Ja.de ra.đt ꝙ in cã no-
xali nõ ſit neceſſariũ ꝑmũ decretũ,tñ hoc eſt ꝯtra caſuꝫ.l.ediũ.
2 ĩ.de pecu.⁊ no.ĩ.de publi.l.itẽ ſi ſeruo. ¶ † Quarto no. ꝙ pro-
pter iuſtam abſentiã ⁊ ignorãtiã ſecundum decretũ reſcinditur
a ope reſtitutionis in integ.[a] ⁊ datur abſenti defenſio.qꝛ reſtitui
tur ad totã cãm.⁊ ꝑ hoc dico qđ ꝓbationes recepte ſummarie
pro veniendo ad ſcđm decretũ nõ ꝑiudicãt abſenti.⁊ erit itera
to probandũ.⁊ hoc eſt qđ đt litera dabitur defenſio. ¶ Quin-
to ⁊ vltimo no.ꝙ reſtituto reo ad defenſionẽ videt̃ reſtitutꝰ a-
ctor ad actionẽ veterẽ.⁊ ſic actio mortua reſuſcitat̃ ꝑ vigorẽ iu-
diciorũ.⁊ ceſſat cã liberationis.vt.ĩ.de iur.ſi.l.deferre.§.ſi.cũ ſi.
¶ Querit hic glo.ad qđ dñs cauet ꝙ ſeruum in iudicio ſiſtet.
cum ſeruus in iudicio eſſe non poſſit.⁊ rñdet ad hoc vt veritas
inquirat̃ per interrogationem ſerui.facit.ĩ.de edil.edict.l.q̃ro.
in ſi.⁊.ĩ.de prob.l.cum probatio.⁊ dicit gl.qđ ꝯfeſſio ſerui pre-
iudicabit dño,niſi dñs ꝓbet cõtrariũ. Ex qua gl. ego ſepiꝰ col
legi tale argumẽtũ, qđ ſi per formã ſtatuti pater cogatur ſolue
re cõdẽnationẽ filij.qđ ſtatutũ vꝫ:vt no.C.de decre.decu.ĩ rubri.
⁊ filius eſt cõfeſſus in iudicio qđ pater admittitur ad reuocan-
dũ ꝯriũ pro ſuo intereſſe pecuniario.⁊ eſt caſus in hac gl.ſi eñ
nõ reuocat hoc ꝑiudicaret patri ⁊ idẽ ſentit Bar.ĩ.de ver.ob.l.
cum filiꝰ.in ꝑn.vbi vde per eũ. Itẽ ſi nõ vertat̃ pecuniarium in-
tereſſe, qꝛ ſit pena perſonalis, non ſolũ admittatur pater, ſed q̃
libet ꝯiũcta ꝑſona ad reuocãdũ ꝯfeſſionẽ. ⁊ ad ꝓbãdũ ꝯriũ. ⁊
ad appellãdũ ſi eſt opus.vt.ĩ.de ſi.cã.l.ij.⁊.iij.ĩ.de ap.l.nõ tñ.te
ne meti. ¶ Uenio ad ver.ſꝫ ſi ſeruꝰ.⁊ no.hic ꝑmũ ⁊ ſcđm decre
tũ poſſet interponi ꝯ indefenſum. vt dixi ſuperiꝰ. ⁊ qđ abſenti
ſuccurrit̃ ex iuſta cã ꝑ reſtitutionẽ in integ. ⁊ hoc dic, vt no. Cy.
C.de reſt.mi.l.ignorare. ¶ Ex hoc habes qđ poſt ſcđm decre-
tum tenuta recuperari nõ pôt mero iure. ⁊ dicũt quidã qđ hoc
eſt verũ in cã noxali.de dã.infe.l.ſi finita.§.poſtea.ſꝫ ĩ alijs actio
nibus ꝑſonalibus pôt reus recuperare tenutam veniendo poſt
ſcđm decretũ vſqꝫ ad biennũ.⁊ ſoluẽdo debitũ ⁊ expẽſas ⁊ in-
tereſſe per.l.ſi.C.de iur.do.impetran.ar.in.d.§.poſtea.⁊ gl.ord.
in.c.cõtingit.de do.⁊ contu.niſi per ſtatutũ terrarũ eſſet aliter
prouiſum.qꝛ ſtatuta ſunt ſeruãda.vt no.gl.in.d.l.ſi.de iur.dot.
impetrã. Alij intelligunt dictã.l.ſin.qñ non ꝓcedebat̃ in figura
iudicij, ſed per reſcriptum principis, qđ tñ illa.l.non videtur
pati poſſe cum ibi ſiat mentio iudiciari ordinis ⁊ detur modus
⁊ forma procedendi. de iure ergo cõi ſecundum decretum non
impedit luitionem infra biennium.nec.ob.ĩ.de re iudi.l.a diuo
pio.§.ſi.poſt addictũ.qꝛ ibi loquit̃ in tertio cõtradictore.q vo-
lebat reſcindere decretum nõ ſoluere debituꝫ.vnde nihil facit.
3 ¶ † Querit gl.vtrũ per ſecundum decretum miſſus ſiat dñs,et
dicit qđ ſic,ſi reus erat dñs.⁊ iſta eſt veritas.addit gl.mirabilis
que eſt in.l.ꝑtoris.de dã.infe.hanc rõnẽ,qꝛ ille qui patitur inter
poni ſcđm decretũ ꝯ ſe, vr̃ habere rem pro delicto quam gloſ.
alibi non habes. ¶ Ultimo inquantum dicitur hic de actione
perempta qđ reſuſcitatur dicas qđ hoc eſt ex noua cã, al's non
poteſt actio reſuſcitari.qđ dic,vt.ĩ.de pac.l.ſi vnꝰ.§.pactus.ver.
ſꝫ ſi pactuꝫ conuentum. ¶ Expedite ſunt gl.ſed Odof.⁊ Cyn.
tractãt hic de primo ⁊ ſecundo decreto de q̃bus vltra alios ali-
4 qua noua dicã ⁊ multũ vtilia. ¶ † No. in illa materia quaſdam
regulas ſiue cautelas.prima eſt qđ iudices caueãt ne ꝓcedant
ad primum ⁊ ſcđm decretũ non premiſſa citatione legitima,qꝛ
b tunc primum vel ſcđm decretum non valeret[b] vt.C.vñ vi.l.me-
minerint.C.ſi per vim vel alio mõ.§.ſi.de re iud.ſi cum nulla.⁊
no.in Spe.de primo decreto.§.iã.verſi.quod ſi iudex.ſecundo
caueant ne interponant decretũ añ ſummariam probationẽ de

a ¶ In integrũ. adde Paul. de ca.conſi.c.

b ¶ Non valeret. ꝑ q̃ vide q̃ habent̃ ꝑ.d. maria.ſocꝫ. ĩ cõſil.xviij.incip.ꝑ ſequẽ.ver.⁊ poſito.ꝑ totuꝫ.in.j.pte.⁊ ađ d.Bar.ſoꝫi.ĩ ꝯſi.clviij.ĩcipi.viſis.in.ij.parte.

c ¶ Sic.ſed qđ ſi in ordie miſſus ſit vide.d.ale.đ imo.ĩ.l.ſꝫ ⁊ ſi lege.§.ſcire.de pet.he.⁊ eundem Bal.ĩ.l.ij.de ſer.pe.co.

biti.vt no.in.l.falciniꝰ.§.cũ hoc edictũ.ĩ.q.ex cau.in poſ.ea.⁊ in
aut.de exh.reis.§.ſi xꝓo ẽt qdã. q̃ ſummaria probatio qualr̃ ſiat
diſtingue.aut eñ ſit miſſio ex diffinitiua.tũc corã eodẽ iudice ñ
ẽ neceſſaria ꝓbatio:qꝛ liq̃dũ eſt ſi corã alio iudice dꝫ ꝓduci ſñia
vt.ĩ.de ꝓb.l.quoties.ĩ gl.or.q̃ eſt ſingularis.aut ſit miſſio ex iter
locutoria,ideſt añ ſñiam.⁊ tũc aut loquimur reſpectu ꝑmi decre
ti.⁊ in actiõe ꝑſonali tũc ſit ꝓbatio ſummaria ꝑ ſacr̃m actoris.
vt vr̃ ꝑmiſſa illa ſummaria ꝓbatio eo ipſo qđ eſt iuratũ de calũ
nia.ſm Azo.vt no.ĩ.de exhi.reis.l.theſauriꝰ.ſꝫ iur̃m calumnie
de ſui natura nõ ſit iur̃m ꝓbatorium debiti,ſꝫ tñ animi agẽtis
ꝙ agat bona fide, ⁊ opat̃ tñ regulariter in his q̃ depẽdẽt a ve-
ra exiſtẽtia terminoruꝫ,vt no.aut.đ iud.§.opꝫ. Aut loq̃mur re
ſpectu ſcđi decreti,tunc opꝫ qđ ꝓbet̃ debitum ⁊ clare ⁊ liquide.
⁊ in hoc recipiãtur ꝓbatiões lite nõ cõte. Itẽ ⁊ abſente aduer
ſario,⁊ ꝑ tãto đr cognitio ſummaria. ⁊ de hoc no doc.C.de bo.
aut.iud.poſ.aut. ⁊ q iurat. ¶ Tertio caueant iudices qñ extat
tertius ꝯdictor ne ꝓcedãt indiſcuſſa cã ꝯdictionis,vt no. Inn.
extra de cõceſ.ꝑbẽ.cũ ñris.⁊ extra de teſtamẽtis.c.veniẽs.facit
ꝙ no.Cy.C.ne vx.ꝓ ma.l.ob maritorꝫ.C.đ priui.ſi.l.j.de re iud.l
a diuo pio.§.ſi ſup. ¶ Quero vtrũ primũ decretum exigat ſeſ-
ſionẽ ꝓ tribunali:dicit Dy.ꝙ nõ, qꝛ emanat ſummarie.facit.ĩ.
de interro.act.l.voluit.§.j.requirit̃ tñ ꝙ tps ſit iuridicũ.qꝛ tpe
feriato nõ pôt interponi primum decretũ,nec ꝓnũciari tenuta
iudicialis.vt no.ĩ.de eui.l.minor.in ꝑn. ⁊ hoc apparet,qꝛ ſpãle
eſt in q̃buſdã caſibꝰ poſitis in.l.ij.de ferijs.in q̃bꝰ ſit miſſio tpe
5 feriato.ergo in cõtrariũ eſt ius cõe. ¶ † Scđo q̃ro nunq̃d con-
tumax qui nõ cõparuit ſit denuo citãdus ad audiẽduꝫ interpo
ni primum decretũ.⁊ dic qđ nõ, ſecus in ſcđo decreto in quo re
q̃rit̃ maior cognitio ſicut in diffinitiua, vt no. Iac.đ bu.i.l.nec
q̃cq̃.§.vbi.de offo ꝓcõſulis ⁊ lega. ¶ Tertio querit̃ vtrũ ordo
traditus in.l.a diuo pio.ſit neceſſarius vbi ſit miſſio ex ꝯtuma
cia nõ lata ſñia diffinitiua.gl.dicit qđ ſic in.l.pñti.§.j.C.de his
q ad eccle.cõfu.ꝯtrarium no.in aut.de exh.reis.l.ſi xꝓo.⁊ hoc te
ne, qꝛ nulla.l.cauet̃ ꝙ ille ordo req̃ratur vbi ſit miſſio ad contu-
6 maciã ꝓpulſandã ante latã ſñiam. ¶ † Quarto q̃rit̃ reo abſen
te vtrum ſint citãdi amici coniuncti ſaltem in gñe. ⁊ vr̃ ꝙ ſic.in
duobus caſibus tñ.ſ.qñ proceditur ꝯ abſentẽ q hꝫ priuilegiuꝫ
perſone. vt ꝯtra minorẽ, vel ꝯ abſentẽ q hꝫ priuilegiũ abſentie.
puta qꝛ abeſt cã reipublice vel cã ſtudiorum,vt.l.hoc autẽ.ĩ ꝑn-
ci.ĩ.q.ex cau.in poſſeſſionẽ ea.⁊.ĩ.q ex cau.ma.l.ergo.breuiter
dico ꝙ iſta citatio eorũ qui hñt ius in ꝓceſſu cãe nõ req̃rit̃ niſi
in caſibꝰ expſſis in iure,vt.ĩ.de ven.inſpi.l.j.§.dñũciari. ¶ Qui
to q̃rit̃ vtruꝫ reus miſſionẽ paſſus ex primo decreto poſſit cogi
ad luẽdã tenutã,exẽplum ſi miſſus eſt in poſſeſſionẽ cuiuſdam
equi ⁊ nõ pôt tollerare ſumptꝰ,breuiter doc.dicunt qđ nõ,qꝛ ex
iſta tenuta nihil habet̃ niſi pignus pretoriũ nõ ius cõpellendi
ad luendũ.nec reperit̃ ꝙ iſte modus ſit traditus a iure ⁊ hoc di
7 cũt repiri ĩ addi.Spec. ¶ † Sexto q̃rit̃ vtrũ miſſus ex ꝑmo de
c creto lucret̃ fructꝰ.đt glo.qđ nõ de iure,ſꝫ de ꝯſuetudine ſic[c] vt
no.in aut.de exhi.reis.§.ſi vero.tu dic ꝙ vbi eſt illa cõſuetudo
vel ſtatutũ loci vꝫ:⁊ nõ itelligit̃ iſtud lucrũ nõ eẽ vſura, ſꝫ pena
cõtẽptus,qđ eſt notabile. vñ nec extenuat ſortẽ: ſꝫ vbi nõ appa
ret đ illa cõſuetudine vel ſtatuto, tũc miſſus nõ lucrat̃ fructus
⁊ eſt rõ qꝛ fructꝰ quis lucrat̃ qñ poſſidet ex cã habili ad lucran-
dũ,ſecus ſi ex cã pignoris.fallit vbi iudex primũ decretũ aggra
uauit qđ ꝑt ex vera ꝯtumacia rei nõ ex cõtumacia ꝑſumpta,vt
in.l.fulciniꝰ.§.ſi.q.ex cau.in poſ.ea. ¶ Septimo q̃ro vtruꝫ miſ-
ſus ex prĩo decreto ⁊ expulſus habeat aliqđ interdictũ. ⁊ dicit
qđ nõ in ꝑſonali.qꝛ primũ decretũ nõ trãſfert poſſeſſionẽ,ſꝫ cõ-
petit ſibi offm̃ iudicis,vt.ĩ.ne vis ſiat ei.l.ſi quis miſſus.facit ꝙ
no.de cõdi.fur.l.⁊ ideo.§.neratiꝰ.ex hoc pꝫ qđ qñ intẽtat̃ hy-
pothecaria ex ꝑtorio pignore, non dꝫ ꝯcludi ad reſtõnẽ poſſeſ-
ſionis:ſꝫ ad detẽtionẽ.vñ.l.ſi cũ vẽditor.ĩ ꝑn.de euic.q̃ dicit ꝙ
hypothecaria aduocat poſſeſſionẽ, nõ hꝫ locuꝫ in pignore ꝑto
rio.⁊ facit.l.ij.C.de ꝑto.pig. ¶ Quero hic vnuꝫ.vtrũ ꝯ preſen-
tẽ qui nõ vult obedire poſſit interponi ꝑmum decretũ.⁊ dic qđ
8 ſic,vt.l.nõ tñ.§.ſi.de ſidei.li.⁊ ibi ꝑ Iac.de are. ¶ † Circa ſcđꝫ
decretum no.vj.caſus in quibus ſm decretũ nõ interponit̃,vel
differt̃,vt prĩo in crĩalibꝰ nõ interponit̃ ſm decretuꝫ.ſed ꝓcedit̃
ad aduocationẽ bonorꝫ:qꝛ ꝯtra abſentẽ diffinitiua nõ ꝑt ferri ĩ
criminali,lite nõ cõteſt.vt.l.j.de requi.re.⁊ de penis.abſentem.
¶ Scđo nõ interponit̃ ſm decretum in cã ſtatus.qꝛ nõ recipit
pecuniariã recõpẽſationẽ.⁊ iđ pôt ferri diffinitiua lite non con-
te.qꝛ non eſt aliud remedium,vt.l.ſi.de li.ho.exhi.idem in cau-
ſa matrimoniali ⁊ ſimilibus cauſis puta in cauſa monachatus
vel paternitatis ⁊ filiationis.vnde do.Iac.bu.dat talem theo-
ricã, qđ vbi non cadit miſſio, ibi contra contumacem poteſt ꝓ
cedi ad diffinitiuam lite non cõteſt. ita no.ipſe.C.quomodo ⁊
quando iudex.l.conſentaneum.in lectu.Spec.tamen dicit qđ
iſtud eſt verum in extraordinarijs iudicijs, cum agit̃ officio iu-
dicis:ſecus in iudicijs ordinarijs vbi intentat̃ actio,qꝛ nõ po-
teſt ferri diffinitiua lite non conteſta. nam ſi non eſt ſpecialiter
in cauſa

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

in cā appellatiōis.ergo in ꝯtrariū eſt ius cōe,vt.C.de tēpo.ap.l.fi.
§.illo.ita not.ipe in ſpe.de pmo de.§.ſequit.v.ſi vo.⁊ v.ſe.⁊ idē
tenet hic Cy.⁊ tene mēti iſta vba.¶ Itē in cā officiox vel ī nu
merū pſonalē cadit ſcōm decretū.qꝛ nō pñt pecunie redimi necꝫ
cōmutari,vt.l.illud.de exc.mu.idē eſt in cā vbi petitur ꝙ aliqs
in matricula ponat̄ vl' caſſet̄,qꝛ eſt merū factū ab oī pecuniaria
ꝗtatione abſtractū.vt no.Ja bu.in dicta.l.cōſentaneū.⁊ aut̄.q
ſemel.¶ Itē in rei vēdicatione nō interponit̄ ſecūdum decre-
tū,qꝛ per primū reus deſꝫt poſſidere.⁊ ſic eſt liberatus ab inſtā
tia iudicꝫ.⁊ quia actoꝛ eſt ſibi ꝯtrius.vt no.ſ.dā.infec.l.ſi finita.
§.ſi plures.¶ Itē iuribus inſeparabilibꝰ a perſona nō interpo
nit ſecundū decretū quo ad ius inſeparabile ab illa perſona.ſꝫ
ſolum quo ad cōmoditatem,vt.ī.eod.l.ſi cum vſufructuario.
¶ Itē in appellationbus nō interponit̄ ſecūdū decretū,ſed ꝓ
cedit̄ ad diffinitiuā lite nō cōteſta.vt.d.§.illud.idē eſt ſi petatur
reſtitutio in integrum.nā nec hic eſt aliqđ debitū verū ante re-
ſtitutionē cōceſſam.facit qđ no.ī.de cōdi.indebi.l.fi.§.fi.Item ſi
agit̄ querela inofficioſi:qꝛ nec hic pretēditur ad debitū ſꝫ Cy.
¶ Idē ſi petat̄ teſtes recipi ad eternā rei memoriā.qꝛ hic non
cōcludit̄ parti ſꝫ iudici nec eſt aliqđ debitū cui miſſio poſſit cō
mēſurari.ī.de te.l.curēt.¶ Quero de duobꝰ.primo quero vtrū
in interdicto vti poſ.poſſit interponi primū vel ſcōm decretuꝫ
dic vt.ī.de no.ope.nūcia.l.ſi priꝰ.nec habes alibi glo.quam ibi.
¶ Item ɋro qñ fideiuſſoꝛ petit ſe extrahi ab obligatione quali
ter fiat hec miſſio.rñdeo qđ iuxta menſurā debiti principalis.
vt no.ī.de neg.ge.l.ſi qs mādato.vbi habes gl.oꝛ.qđ tene men-
ti.⁊ ſic opꝫ ꝙ fideiuſſoꝛ porrigat duo inſtrumēta.ſ.inſtrumētū
debiti pncipalis ꝯſeruationis,facit qđ no.Cy.ī.de ver.ob.ſciē
dū.¶ In gl.ex hoc in fi.ibi.§.areā.So.hic bñficio reſtitutiōis
nō ipſo iure.⁊ adđ qđ vbi actio reſtituit̄ a iure ciuili eſt directa
9 vt.ī.de iur.fi.l.deferre.§.fi.vbi a ꝓtoꝛe eſt vtilis,vt hic.¶ †Ter
tio quero an in ſcđo decreto reqrat̄ latitatio ⁊ tex.dicit ꝙ ſic ī.
qui ex cau.in poſ.ea.l.fulcinius.§.cū hoc edicto.⁊.§.quid ſit la-
titare.ſed cōtrariū videt̄.ī.de dā.infec.l.ſi finitā.§.ſi forte.⁊.C.đ
re.mi.ignorare.ad idē qꝛ minoꝛ patit̄ ſcōm decretū,vt.ī.de bo.
aut̄.iu.poſ.l.ſi minoꝛ.⁊ tñ minoꝛ ꝓprie non latitat,vt.ī.de mi.l.
minoꝛ.etiā ſi ſit quaſi ꝯtumax.So.interdū ſcōm decretū inter
ponit̄ ex cā q̄ afficit ipſam rē vt in cā dām infec.⁊ in cā noxali.
⁊ tūc nō requirit̄ latitatio.vt.d.§.forte.interdū interponit̄ ſm đ
cretū ex cā q̄ cōcernit ipſam pſonā.⁊ propter ipam pſonam nō
ꝓpter rē ipſam.⁊ tūc dico ꝙ reqrit̄ latitatio.tñ notandū eſt ꝙ
ſufficit latitatio pſumptiua,q̄ eſt ſi qs ſit citatꝰ ſolēniter ad do
mū habitatiōis,⁊ nemo ꝯpareat,vt no.Inn.extra de eo q mit.
in poſ.ſi aduerſarius.Itē ſufficit culpa eiꝰ q pōt legitime ꝯpa-
rere ⁊ aio intelligit̄ habere legitimū rñſalē.nec legitimat perſo-
nā eius in iudicio.vt dicta.l.ſi minoꝛ.¶ Quarto quero vtrum
ille q eſt in palatio in loco cauſarū nō tñ repſentat ſe ad cauſam
a ad quā eſt citatꝰ dicat̄ latitare[a] ⁊ dic ꝙ ſic qꝛ ꝓ abſente hr̄ ille q
nō facit id ꝓ quo citatus eſt,vt.ī.de exc.tu.l.ſcire opꝫ.§.opꝫ ⁊.ī
de priui.cre.l.eū q circa columnas.⁊ iđ rimatio palatꝫ quā quī
dā faciūt fieri fruſtra fit:qꝛ nō ſufficit in palatio veniſſe niſi ve-
10 nerit ⁊ ꝯparuerit ad id ad qđ citatꝰ eſt.¶ †Quinto q̄rit̄ an ꝑ
ſm decretū acqrat̄ vſucapiēdi ꝯditio ⁊ ius pſcribēdi nō obſtā
te ꝙ miſſus habuerit ſciētiā rei aliene ⁊ malā fidē.⁊ vr̄ ꝙ ſic.ꝓ-
pter tuitionē ꝓtoꝛis:vt.ī.đ acq.poſ.l.iuſte.⁊ vr̄ expſſuꝫ.ī.de no
xa.l.⁊ gñalr̄.In ꝯtrariū vr̄ factū iudicis ⁊ reputat̄ factū ptis.nec
operat̄.vt.C.de euic.l.ob cām.⁊.ī.de pig.act.l.⁊ gñaliter.Item
factū ꝓtoꝛis nō derogat iuri tertie pſone nō tacite,vt.ī.ne vis
fiat ei.l.j.§.ſi quis ideo.⁊.ī.de leg.pſtan.l.filiū.ꝯtriū nō ob.C.de
11 furtis.l.apud antiquos.in rōne ſui.¶ †Sexto q̄rit̄ vtrū citatꝰ
ꝑ ꝓclama gñale poſſit poſt ſcōm decretum audiri de ſuo iure ⁊
vr̄ qđ nō.vt.C.đ diſtra.pig.l.ſi eo tpe.⁊.ī.de re iudi.l.a diuo pio.
§.ſi poſt adiectū.⁊ facit ꝙ no.in.l.j.§.đꝛ.ſi cui pluſq̄ꝫ p.l.fal.In
ꝯtriū vr̄ ꝙ nulla.l.cauet̄ ꝙ ꝑ gñale ꝓclama quis excludat̄ a iure
ſuo,imo debet noīatim citari.de veu.inſpi.l.j.§.denūciari.⁊ no.
Inn.in.c.humilis.extra de maio.⁊ obe.ſimile videmus qđ licet
creditoꝛes ⁊ legatarꝫ ſint citādi per gñale ꝓclama in cōfectio
ne inuentarꝫ.tamē admittunt̄ poſtea ad ꝓbandū ꝯ ipſum in-
uētariū vt in aut̄.de here.⁊ fal.§.ſi vero abſunt.Itē abſurdū eſt
dicere qđ qs ꝑdat ius ſuū eo ipſo qđ nō cōparuit vna citatione
vt no.ſ.ſi qs ius di.non obtē.l.j.in fi.So.aut quis nō eſt citatꝰ
vllo mō.⁊ tūc ſibi nullū gñatur pīudiciū in poſſeſſione vel pro
prietate.vt dicto.§.ſi qs rē.vt no.Inn.extra de officio dele.c.ſi
qñ.aut eſt citatus ꝑ ꝓclama gñale.⁊ tūc poſt ſꝫ decretū nō ad
mittit̄ ꝑ modū cōtradictionis.vt.d.§.ſi qs poſt addictū ſi tamē
addimittit̄ pſequēdo ius ſuū excludit̄ ergo ſolū a ſummaria cō
tradictiōe nō a via oꝛdinaria cū via oꝛdinaria nō ſit ſublata ꝑ
ſummariā cognitionē,vt.l.a diuo pio.§.ſi ſuper rebus.aut non
nominatim citatus ⁊ tūc eſt ſibi imputādum,ſi non ꝯdixit vt
ꝓmo nō audiat̄ vllo mō,vt.C.ſi ꝓpter pu.penſi ſi decerta.⁊.ī.
qui ex cau.ma.l.ſi miles.§.j.⁊.d.l.ſi eo tpe.ꝯtriū tamen credo qđ
repellat̄ ſolū a cōtradictione ſummaria.non ab oꝛdinaria peti-
tiōe.⁊ in hoc nocet ei ꝯtumacia qꝛ facit eū de reo actoꝛē,vt.ī.de
ope.no.nū.ſi priꝰ.¶ Querit̄.vꝫ.vtrū ſit neceſſaria miſſio coꝛpo
ralis ex ſcđo decreto.an vo ſufficiat decretū iudicis ſine alia in
tromiſſione coꝛpoꝛali.⁊ vr̄ ſufficere qꝛ titulꝰ ſcđi decreti adue-
nit detētatoꝛi.vñ ipſo iure mutat̄ cā poſſeſſionis.vt inſti.de rex
diui.§.interdū.In ꝯtriū vr̄ ꝙ reqrat̄ vere apprehenſio ex ſcđo
decreto ⁊ nō ſufficiat ficta poſſeſſio:qꝛ aliud eſt qñ titulꝰ hr̄ de
cōſenſu poſſeſſoꝛis ⁊ ita loqt̄.§.interdū.aliud qñ inuito poſſeſ-
ſoꝛe.vbi requirit̄ ꝙ poſſeſſoꝛ expellatur ⁊ aduerſariꝰ intromit-
tat̄ in poſſeſſionē coꝛpalē.ar.de pig.ac.l.nō eſt mirū.§.ſciendū.
⁊.ſ.qui ſatiſ.co.l.ſciendū.§.ſi fundū,qđ credo veriꝰ.vt.ſ.de iur.
om.iud.l.iubere cauere.fruſtra eñ interueniret ſcđa miſſio coꝛ-
poꝛalis.i.executio ſcđi decreti,ſi nihil oparetur ⁊ ad hoc.ī.đ ac
qui.poſ.l.fundi.⁊.l.qui vniuerſas.§.itē cum pretoꝛ.¶ Octauo
q̄rit̄ vbi agit ille q eſt in poſſeſſiōe quā petit vti poſſidetis in iu
ribus incoꝛpalibꝰ niſi actio ꝯpetat poſſeſſoꝛi,⁊ qualr̄ īterponit̄
ſecundū decretū rñdeo,vt.ī.de no.ope.nū.ſi prius.⁊ no.Inn.de
eo q mit.in poſ.cau.rei ſer.c.j.¶ Nono q̄rit̄ an miſſio ex ſecūdo
decreto olim ſicut hodie debuerit fieri ꝓ mēſura debiti.⁊ dic ꝙ
ſic,vt.ī.de re iud.l.a diuo pio.§.in ven.ex hoc ſequitur ꝙ ſcōm
decretū nō ꝓdeſt quo ad dñꝫ acqſitionē niſi impetranti nō ce
teris creditoꝛibꝰ etiā eiuſdē rōnis ⁊ tituli qbus primum decretū
ꝓdeſſet,vt.ī.de bo.aut ho.iud.poſ.l.cū vnus.⁊.C.de iure do.im
12 petran.l.fi.¶ †Decio q̄rit̄,an poſt ſcōm decretū poſſit opponi
exceptio perēptoꝛia,⁊ vr̄ ꝙ ſic.qꝛ exceptio perēptoꝛia reddit re-
tro nullum tam primū decretū quā ſcōm cū vtrūqꝫ dꝫ fundari
in vera exiſtentia debiti.vt.l.j.§.hec verba.ne vis fiat ei.Itē ob-
reptio vitiat đcretū ipo iure.vt.l.cū vo.§ ſubuētū.đ fideic.li.Et
not.in.l.impatoꝛes de priui.credi.facit.ff.de reſcin.ven.fundus.
⁊ ꝙ no.C.ſi aduer.fiſcū.l.edicto.⁊.C.de iur.fiſ.l.ſi minoꝛi.li.x.In
ꝯtrarium vr̄.qꝛ ſcōm decretū hꝫ vim diffinitiue.⁊ glo.dicit ꝙ ſe
cundū decretū eſt qđā diffinitiua.l.ꝯſiderato effectu.vt no.ſ.de
iur.om iud.l.j.ſꝫ poſt diffinitiuā,nō pōt opponi exceptioni ſi in
certis caſibus.vt no.C.de iu.⁊ fac.ign.l.j.⁊.ī.de pecu.l.ſi eo tpe.
⁊.ī.mā.l.ſi fideiuſſoꝛ.§.in oībꝰ.C.de condi.indebi.l.j.cuꝫ ſi,Pre.
de hoc eſt gl.oꝛd.i.l.fulcinꝰ.§.hoc edictum.ī.qui.ex cau.in poſ.
ea.Pre.ille ꝯ quē interponit̄ ſcđꝫ decretuꝫ citat̄ ꝙ veniat ad op
ponenduꝫ quicquid vult,ſi ergo nihil opponit exceptionē pſu-
mit̄ nō hr̄e.vt extra de exce.c.paſtoꝛalis.nō ob.§ hec vba.qꝛ lo
quit̄ in pmo decreto qđ interponit̄ ex iuramēto actoꝛis,iđ meri
to reſcindit̄ ſi apparet de piurio.ar.in.l.admonendi.ī.de iureiu.
ſꝫ hoc pmū decretū non tꝫ.tñ vꝫ ſꝫ,qꝛ eſt oꝛdo ſeruatꝰ,ſecꝰ ſi pri
mū decretū nō ēēt aliquo mō īterpoſitū:qꝛ nō ēēt obſeruatus oꝛ
do.vt.ī.de re iud.ſi cum nulla.So.dico qđ ſi ſcđꝫ decretū fuit in
terpoſitū dolo actoꝛis ex mēdacibus allegatiōibꝰ ipſiꝰ actoꝛis,
ꝙ non vꝫ qꝛ ē obreptū ꝓtoꝛi,ſi tñ actoꝛ egit bona fide,tñ reus re
vera habebat exceptionē,tunc imputet ſibi riꝰ ſi illā exceptionē
nō oppoſuit.nā dānū qđ qs ſentit ſua ⁊c.ita intelligitur gl.q̄ eſt
in.d.§.cū hoc edictuꝫ.⁊ hoc facit,qꝛ nō dꝫ eſſe melioꝛis cōditio
nis ꝯtumax,quā ſi cōparuiſſet.C.vbi de cri.agi opꝫ.⁊ extra de di
la.c.preterea.⁊ hec eſt vera ſi miſſio fit ex interlocutoꝛia.ſi āt ex
diffinitiua,tunc nō pōt opponi exceptio q̄ ſumpſit originem añ
ſnīam,vt.ī.de exce.rei iud.l.duobꝰ.⁊ de pig.l.ſi fundꝰ.§.ſi pluri-
bus.fa.her.l.cū putarem.¶ Undecimo q̄rit̄ qđ ſi libellꝰ fuit īne
ptus vt ſcōm decretum ſit nullū.⁊ dñt qđā qđ ſic:qꝛ ſemꝑ poteſt
opponi de inepto mō agēdi.⁊ iudex eſt in lata culpa nō reꝫcien-
do libellum ineptū.vt.ī.đ interro.ac.l.filiꝰ.la.ꝫ.⁊.la.j.đ of.aſſeſ,
ergo nō pt iudex pluſq̄ꝫ vigoꝛ libelli patiat̄,vt.l.fi.C.đ fideic.li.
facit qđ no.Cy.C.đ edē.l.edita.vbi dicit qđ exceptio libelli inep
ti ſemper pt opponi.alꝫ dicunt ꝙ libellus ineptꝰ ipo iure tenet.
⁊ iđ vꝫ ꝓceſſus ſuꝑ eo ſi nō opponatur,vt.C.de anna.except.l.fi.
nā magis dꝫ inſpici vitas quā aptitudo.⁊ maxime ſm ius ca-
no.vt extra đ iud.c.examiata,ſꝫ pma opi.veriōꝛ eſt.ar.ī.iu.ſol.l.
13 vir bonus.¶ †Duodecio querit̄ vtruꝫ in ſcđo decreto appelle
tur dicit do.Dy.qđ ſic.facit qđ dixi.ſ.qui ſatiſda.co.l.arbitro.
ſꝫ de primo decreto pōt dubitari.nā aut eſt iuſtuꝫ,⁊ appellatio
eſt friuola.aut eſt iniuſtuꝫ.⁊ appellatio eſt ſuperuacua cum ipo
iure nō videatur valere,vt.ī.de pui.cre.l.eū qui in poſſeſſione.de
ap.l.ſi ꝯſtat.Item ab interlocutoꝛia non appellatur niſi in ſubſi
diuꝫ:ſꝫ hic pōt ſuccurri leſo cōparēdo ⁊ ſatiſdādo de ſtādo iu-
ri,vt.ſ.qui ſatiſd.cog.l.de die.§.plane.ergo nō debet recurri ad
remediū appellationis.nec transferri cognitio ad ſuperioꝛem
iudicē,vt.C.de ſen.⁊ interlo.om.iud.l.fi.Pre.ſi reus non com-
paret,⁊ nō ſatidat eo qđ nō purgat fictā cōtumaciā ꝓcedentem
cum poſſet eam purgare incidit in veram contumaciā,vt extra
vt lit.conteſta.c.j.ergo tanq̄ꝫ verus contumax non appellat,vt
l.contumacia,de re iudi.⁊ dato quod poſſet appellare dꝫ quo-
dam oꝛdine.vt primo compareat ⁊ ſecundo offerat ſatiſdationē
de ſtando iuri,vt.ī.de ſta.lib.l.ſtatuliber rationē.⁊ extra de ver.
ſig.c.ex pte in chꝛiſto.⁊ tunc ſi iudex nō audit eū,pōt appellare,
qꝛ tūc grauamē trahit ſecū executionē facti nec ob.ei cōtumacia
precedens.quia eam purgat comparendo poſtea,⁊ legitime

a ¶ Latitare.qs autē dicat̄ latitare.vide tu.fe.in.c.ꝯſultationibꝰ.de offi.dele.

appellat grauamine qđ infert poſt cōparitionem:ꝛ hoc credo verum. ❡ Decimo tertio q̄rit,an tertius contradictor iure poſſeſſionis impediat miſſionē,reſpectu ꝓprietatis. Mar.ſil.dicit quod non.ſi allegat nudā poſſeſſionē cū dn̄o vel cum titulo,q: in iſta ſummaria cognitione ſufficit cōtradictori dn̄iū preſumptum ex poſſeſſiōe,nec admittit actor ad probādū de dn̄io rei q: requirit altiorē indaginē,ꝛ p̄dicta ſunt vera qn̄ reus nullā habebat poſſeſſionē:ſi aūt haberet aliquā poſſeſſionē vel ciuilem vel naturalē,terti⁹ ꝯdictor nō impediret miſſionē reſpectu poſſeſſionis,ꝛ iure debitoris, vt no.in.l.iij.C.vbi in rē acti.ꝛ de dā. infec.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ꝛ no.in.l.ꝛ iō.đ ꝯdictio.fur.nō ob.predictis ꝙ pignus ꝯuētionale ꝯhit quocūqꝫ poſſidēte,q: aliud eſt in pignore p̄torio qđ nō ꝯhit ſine corporali intromiſſiōe,vt.l.nō eſt mirū.§.ſciēdū.de pig.actio.q̄ intromiſſio nō pōt a fieri cū opponit ſe legitimus ꝯdictor,vt.l.ob maritorum.[a] C.ne vxor ꝓ mari.C.de priuil.fiſ.l.j.ꝛ.C.de edicto diui adri.tol..fina. ❡ Decimo quarto ꝛ vltimo q̄rit vtrū ꝓ ſcđo decreto p̄ſumat ꝛ dico ꝙ ſic.niſi ꝯtineat vitiū viſibile.vt no.ſ.đ.priui.cre.l.imperatores.ꝛ ſic alibi p̄ſumit ꝓ decreto.vt no.in.l.j.C.de ſi.inſt.ꝛ iure haſte fiſ.lib.x.ꝛ hec de ſcđo decreto ꝓ nūc dicta ſufficiāt Bald.

Additio Baldi.

[a] ❡ Vt.l.ob maritoꝝ.ꝛ ibidē vid gl.ꝛ Cy.ꝛ adde eundem Bal. in addit. Spe.i tit. de primo ꝛ ſcđo decre. ver.fin.

Sed alio iure. ❡ In text.in.§.ſꝫ in eo.ver.vide oīno ꝙ notat Guil.in.l.j.C.q le.pſo.ꝛ vide in ſpe.de cōtumacia.§.ſi.ver.ſꝫ nūqđ excōicat⁹.ꝛ ver.ſꝫ nūqđ minor. Dicit Inn.qđ ſi facta eſt miſſio ꝯ pupillū ꝛ legitime tūc eo comparente ꝛ cauēte de iudicio ſiſti reuocabit tenuta etiā nō refectis expēſis ex̄ de eo q mit.in poſ.ſi aduerſarius.ꝛ de hoc no.ſ.de reg.iur.l.nō pōt dolo carere.vide formā libelloꝝ ī hac materia ī Spec.iiij.parte de eo q mit.in poſ.cā rei ſer. In X.ſi.vide ꝙ no.Inn.đ X.ſig.dilecto filio.ꝛ vt lit.nō cōteſt.qm̄ frequēter.§.fin. Itē qūo fiat commiſſio in cōfeſſoria ꝛ negatoria. ❡ Item qūo in ſp̄ualibus.no.Inn.de eo q mit.in poſ.c.ij.in gl.mag. ❡ Itē formam primi ꝛ ſcđi decreti.vide ibidē in vlt.glo. An bona vacantia patiantur primū decretū.dic ꝙ ſic:vt.C.de bonis aut.iu.poſ.l.v.ꝛ vj. ❡ In tex.ibi dn̄s abſens.vide oīno Archi.ij.q.vj.cap.ei qui appellat.§.ſūt.ꝛ ī addi.q̄ īcipit.ađ.ꝛ no.ꝙ ꝯ cōtumacē. ❡ In tex.in ver.ducēd⁹.h ptꝫ ꝙ iudex pōt dare ꝛ cōmittere licētiā p ſe capiēdi tenutā.cōcor.vt ī poſ.leg.Is cui.§.miſſus.ſꝫ in cā iudicati hoc nō pōt facere niſi iudex q ſuā ſniam exeq pōt nō ali⁹, vt not.Inn.de cōceſ.prebē.cū noſtris.in mag.gl.vbi omnino videas. ❡ In tex.ibi iuſſu p̄toris.vide.ſ.de peculio.l.ediū.ī.ſi.ꝛ.ſ.de pub. Itē ſi ſeruū. ❡ In tex.ibi,ante ſeruū. ❡ Sed pone ꝙ ſi ad īpediendū miſſionē opponit ſe tertius ꝯtradictor:iudex indiſcuſſa cā ꝯdictionis reddit tenutā.an reuocabit:dic ꝙ ſic propter inordinatū proceſſum ſm Inn.q̄ ibi no.de cōceſ.p̄bē.ꝓpoſuit.in ma.gl.ibi,examinatis īuenies.§.ſi ſup rebus.ibi videas. Sꝫ qđ ſi miſſus vult incontinēti đ iure ſuo docere.ꝛ apponit exce.dolo facis,an audit.dubitat Spec.de.j.ꝛ.ij.decreto.§.reſtat.ver.qđ ſi ego tu īdubitanter dic ꝙ nō ob.exceptio:q: re⁹ videt ſpoliat⁹:vt.l.meminerint.C.vñ vi.ꝛ.l.j.C.ſi p vim vel alio mō.ꝛ ar.de admi.tu.l.cyrographis.§.vl.ꝛ extra de procur.ex inſinuatione. ❡ In gl.q̄ eſt ſuper ver.per reſtitutionē īcipiēte vel ꝓſit. ❡ No.hic ꝙ poſt ſm decretū nō audit reus,niſi bñficio reſtitutionis ſic.de dā.infec.ſi cā.§.ſi forte.ꝛ eſt rō:q: liberatus eſt debitor,ſolutiōe:ꝛ finita cā ergo nō durat ius cōferēdi ꝙ eſt officiū inde emergēs.vt.l.iiij.C.depoſiti.nō ob.l.ij.C.de iure dn̄ij impe.q: illa nō loquit in ſcđo decreto,ſꝫ in dn̄io impetrato a p̄ncipe. hoc tꝫ Joā.an.vt lit.nō cōteſt.qm̄ frequē.ꝛ in Spe.de cōtumacia.§.ſeqtur videre.X.porro.ꝯ no.de dolo ꝛ cōtu.c.cōtingit.per Bar.vide in Spe.đ primo ꝛ ſcđo decreto.§.iuxta ꝓpoſitiones. poſt p̄n.vide.C.đ reſt.militum ignorare.vide qđ no.C.de execu.rei iud.l.eos.prima verior.Inno.đt bñ.vt.l.ſi cum iud.C.de bo.autho.iud.poſ.ꝛ vide ī gl.q̄ đt puta locādo qđ īperiali,ſi iudex non vult multū grauare abſentē pōt dare p̄ñti ſolā verā poſſeſſionē.ꝛ iſto caſu ſoluto debito eſſet recedendum de poſ.vt not. Inn.de verb.ſig.dilecto. Si aūt adiudicauit dn̄ium.tūc prima pars eſt vera ſm Jo.an.in.d.c.qm̄ frequēter.ꝛ de primo ꝛ ſcđo decreto.§.reſtat.ver.hic aūt no. Aliqn̄ qs impetrat dn̄ium pignoris in quo ꝓcedit primū decretū,ꝛ eū h̄ñs pignori.ꝛ tunc ſi concedit iſta cōceſſio dicat ſm decretū hꝫ vim diffinitiue,ꝛ trāſit in rē iudicatā quoad partē ꝛ ratio nō hꝫ vlteri⁹ ius offerēdi. ꝛ hic eſt caſus noſter. Aliqn̄ quis impetrat dn̄iū pignoris conuentionalis,in quo iō proceſſit primū decretum.ꝛ tōc ſi cōcedit iſta cōceſſio eſt gr̄a nō res iudicata.ꝛ in iſto caſu loq̄t.l.vltima. de iure dn̄ij impe.vñ fatuus videt creditor q recurrit ad illam.l. Nam melius eſt ſibi expedire iudiciario tramite q̄ gratiam implorare.ſed dic qđ nō eſt oīno fruſtratum,q: datio inſolutū per ſm decretū exigit latitationē,ſed gr̄a nō,tum q: ſimpliciter facta conceſſio per viam illius.l.non nocet creditori niſi vſqꝫ ad cōcurrentē quātitatē,ꝙ non eſt in ſcđo decreto ſimplr̄ interpoſito,tñ q: minor poſſet reſtitui ꝯ ſententiā:ſed nō cōtra illius.l.prouiſionem.no.in glo.ꝛ ex hoc.in ver.item no ſolutio vt ibi.ꝛ eſt hoc ſpeciale,q: reſtituit res quam equitas ſuadet debet actori reſtitui act. Ita facit qđ nota.ac.C.de execu.rei in.l.ij. ❡ In glo.q̄ incipit.ſ.poſt litem cōte.in ver.impropria. Solue vt no.ſ.de in ius vocā.l.cōmunis.Jac.ꝛ in ver.ꝓmittēdo.in ea.gl. Solu vt ibi,vl dic,qđ ibi cedebat actori aliā partē,hic nō:q: nec poterat cū ſocius ſuā partē poſſideret.Jaco. ❡ In text.in ver.cognita ergo pro reſti.ſed contra ipſo iure.C.de re.mi.ignorare. Solu.ſpeciale in cauſa noxali ꝛ damni infecti,vt nō requiratur latitatio,quia magis interponitur propter rem ipſam q̄ ꝓpter cōtumaciam, vt.l.ſi finita.§.ſi forte.ſed oppo.qđ ſit neceſſaria reſtitutio etiā in perſonali,vt.C.de reſt.mi.ſuper militaribus. Sed ibi fuit facta venditio non ex edicto pretoris qđ requirit latitationē.ſed iure extraordinario,vbi nō requirit ad eſſe vēditionis latitatio, vt.l.ij.C.de iure domi.impe.vt no.in.d.l.ſuper militaribus.a reſcript.nō emanās in forma iudicij. Et an redditus prelati poſſint capi in tenutam,vide Inn.extra de fideiuſſ.c.peruenit.ꝛ in marga. Alber.tit.đ ex.ſniarum,ꝛ in ver.ſi noceat. ❡ In tex. Si data eſt tenuta ex contumacia nō reuocatur niſi reſtit.expenſis dicit Inno.quod verum ſi ſunt liquide.ꝛ iudex vult taxare. Si autem iudex dicat non ſibi liquere reuocabitur preſtita cautione ſm Innoc.qui ita no.de eo.qui mit.in poſ.cum veniſſent.vide Jac.de are.C.de epis ꝛ clericis. Item nulla.ꝛ.C.de iudi.properandum.§.ſi autem reus per eūdem Ja.de ſta.lib.l.ſtatuliberationem.per eūdem Ja. Quid ſi aliquis eſt miſſus in hypothe.ꝛ vult vti retentione ex pignore conuentionali an poteſt.dic vt per Alber.in mag.ti.de ſequeſt.

Si cū vſufructuario. Uſufructuario
1 nō defendenti ſeruū in cā noxali denegat perſecutio
2 vſuſfruct.h.d. ❡ In gl.ꝛ dabit in prin.quātū ad cōmoditatē nō quātū ad vſumfructum inſeꝑabilē,vt.ſ.de noua.l.ſi vſufructuario.ꝛ de dā.īfe.ſi finita.§.ſi qua ſunt iura.ꝛ.§.ſi de vectigalibus. ❡ Quero de iſta q̄ōne nunqđ ex contumacia procuratoris interponat ſm decretū contra dn̄m ꝛ videt caſus no.ꝙ non.nam hic ex cōtumacia fructuarij nō interponit ſꝫ decretū cōtra dn̄m ſeꝛ ſolū cōtra vſufructuariū.ſed vſufructuarius dicitur procurator domini.vt in.l.j.in ſi.cū.l.ſeq.ſ.de op.no.nunc.et in.l.j.in ſi.cum.l.ſeq.ſ.vſufru.quēadmodū ca.ergo apparet manifeſte ꝙ ex contumacia procuratoris nō interponit ſm decretum contra dn̄m ſed ad primum decretū ex cōtumacia procuratoris bene peruenit contra dn̄m.l.eum qui res de procu.ꝛ.C.de digni.l.quoties.lib.xij.probantur etiam predicta in ſimili in l.hoc amplius.in ſi.cum.l.ſequen.de damno infec.

1 ☞ Defenſio hominis eſt indiuidua.
2 Diuiduum non poteſt diuerſo iure cenſeri.

Si cum vno. Cuiuſcunqꝫ ſatiſdationis reſpectu indiuidua cenſet
1 rei cōis defenſio.h.d. ❡ † No.ꝙ defenſio eiuſdē ho
2 minis eſt indiuidua. ❡ † Itē no.qđ id ꝙ eſt indiuiduū nō pōt diuerſo iure cenſeri. ❡ In gl.ſi poſt.in ſi.ſol.hic in indiuiduis.ibi in his que recipiūt diuiſionem,hoc eſt hic loquitur reſpectu indiuiſibilis defenſionis.ibi loquitur reſpectu indiuiſibilis proprietatis. Bal.

Additio Baldi.

Si cum vno. Nota hanc.l.qui nō laborat non manducet.ſ.de dam.infe.quamuis alienus vſus.

Si ſeruū. In criminali cauſa non dicitur ſeru⁹ in eadē cauſa ſiſti.ſi ſiſtit liber factus niſi illa libertas ſuperuenerit ex cauſa de preterito.in ciuili autem cauſa interp̄tat in eadē cauſa ſiſti.q: in cauſa ſiſtitur meliori.h.d.cum.l.ſequenti,que eſt no. Diuidit in tres partes.q: primo loquit in criminali.ſcđo in ciuili.tertio primū edictum modificat.ſcđa ibi,qđ autē.tertia ibi,ſed ſi ſtatuliberum. ❡ In tex.ibi iniuriarum criminaliter notatur. ❡ In ea.glo.ibi non recte.q: non in eadē cauſa. ❡ In tex.ibi ſatiſſit ſuppliciū ergo đr ſatiſfactio ſic.ſ.de iniur.l.ſed ſi vnus.§.ſi ante. ❡ In text. ibi noxales cās ciuiliter motas,q: nulla actio criminalis eſt noxalis,ſed tm̄ cū ciuiliter agitur. ❡ In tex.ibi meliorē.ꝛ ideo interpretat in eadē cā ſiſti.q: ſiſtitur in meliori ꝛ vtiliori reſpectu actoris cum actio que erat primo modificata nunc ſit preciſa.

Additio Baldi.

Si ſeruū. Uide Cy.C.de ſumma trinitate.l.nemo clericus.ꝛ.ſ.de iniur.l.iniuriarum extimatio.per Jac.ꝛ per Archi.xi.q.j.nemo.in ſi.in ver.ſi de ipſo.vide Ja.in.l.ſta.li.a ceteris.in princ.de ſta. In gloſſ. que incipit que vindicta.in ver.criminibus.aliter dicit hic Gui. contra quem videtur gloſſ.j.de penis capi.§.fina. Ray.dic per. Barto.in commen.l.omnes populi. ❡ Et not.quod diſtinctio ſm qualitatem perſonarum etiam habet locum in pena ſecūdaria que eſt ſimilitudo ſupplicij.arg.C.de cuſto.reorum.ad commētarienſem.q: eadem dicit eſſe pena nō ſolum ea.l.ſꝫ eadē pena qualitati

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

na qualitatis. vt no. guil. C. d fid. inſt. l. ꝗ. ¶ Itē nō hꝫ locū i pe
na ſtatutaria. nā pene ſtatutarie ſunt ꝓciſe dūmō dol⁹ ꝓueniat
delinquētē. nō ob. §. pena grauior. q꞉ illō qn̄ ꝓcedit vigore iuris
cōis. ⁊ hoc ex authoritate attributa ꝑ l. hodie. d penis. q̄. l. tāꝙ
gn̄alis nō derogat ſpālib⁹ q̄ ſequunt. imo ecōtra ſpēs derogat
gn̄i, vt. l. ſanctio legū. de penis. ⁊ eſt ſil'r qd dixi. s. de le. l. nō pn̄t.
⁊. l. e. ti. ꝑ cy. ¶ In gl. q̄ icipit q̄ vīdicta i X. ſi. tu dic aut pena eſt
a cōis. i. eadē i libero ⁊ ſeruo ⁊ tunc expectat tp̄s delicti.[a] ⁊ in pu
blicis ⁊ ꝑuatis criminib⁹ vt ibi: aut pena eſt ſpālis ⁊ maior in
ſeruo ꝙ in libero ſicut eſt regul'r: ⁊ eſt corpalis, ſiue ſit capitalis
ſiue nō ſiue crimē ſit publicū, ſiue priuatum nō eſt vis. In hac. l.
manifeſte apparet ſi litera non calūniet. tūc expectat tp̄s ſnīe vt
hic. ⁊ ē rō: q꞉ ꝑmo caſu delictū ē cā pene ⁊ non ꝑſona. Scdo autē
caſu iniuſtū delictū ⁊ ꝑſona eſt cā pene. ſꝫ cn̄ ꝑſone ꝯditio mute
tur mutat ⁊ cauſa: ſed ceſſante cā ⁊c. vt. C. de epi. ⁊ cle. l. gn̄aliter.
⁊ maxime fauore libertatis. Sed qd ſi de libero fiat ſeruus tūc
dic ꝙ ſemꝑ dꝫ expectari tēpus delicti vt ibi. Nā pene ſunt emo-
liende, vt. j. de penis. l. interpretatione. ſed ꝯtra. Sol. gl. videtur
eſſe. l. j. de ſtatuliberi. in prin. ſꝫ poſſet reſpōderi: q꞉ ibi ſtatulibe-
ro exiſtenti in ſtatu libertatis imponit pena. hic vero libero iaꝫ
facta. Ja. Bal.

1 ¶ Conditione variata genus pene criminalis variatur.
2 Laicus ſi poſt maleficium factus eſt clericus, quid iuris.
3 Quis liberatur faciendo plus, quam debet.

Sed ſi ſtatu. Iſta reſpicit prin. l. ꝓcedentis. ⁊
illud principium limitat. ⁊ eſt
l. notabilis. ¶ In tex. ibi fuerit ab ipo prin. ⁊ hinc colli
git rō quare ius ſupueniēs ex cā de ꝓterito prodeſt actori. ⁊ ſe
cus ſi ex noua cā, vt. j. de pig. act. l. ſi rem. §. fin. nā iſtud eſt. quia
iſtud ius vr̄ incluſum in iudicio ab ipo principio. q꞉ inerat cāe
1 intētate. vt dixit iſta lr̄a notabilis. ¶ † No. qd variata cōditiōe
variat genus pene criminalis. Sed ꝯ hoc opponit. q꞉ in penis
inſpicit tp̄s delicti, vt. j. de penis l. j. ſo. hic dicit gloſſ. ibi loquit
in priuatis delictis hic in publicis. Hu. de cu. reprobat hoc di-
ctū. q꞉ imo dicit ipſe dꝫ dici eꝯ qd hic ibi in priuatis in publicis
q꞉ cū hic faciat mētionē d actiōe noxali, ⁊ actio noxalis cū ori-
tur ex publico criē: vt. j. de ver. ob. l. d ſtipulatio. ergo neceſſaria
hic loqt i priuatis delictis ſꝫ Guil. gl. alibi dt hec īdiſtincte qd
tā in priuatis ꝙ in publicis delictis īſpicit ꝯditio delinquentis
tp̄e delicti, nec eius conditio poſtea alterata vel mutata mutat
penā. ita no. j. de ſtatu. l. ſtatu libera. ceteris in prin. ⁊. j. de penis.
l. capitaliū. §. ſi. ⁊ vr̄ expſſum. j. de fur. l. ſi qs in ſeruitute. in prin.
Bar. in repetitione. l. oēs populi. s. de iuſt. ⁊ iur. ⁊ in. l. j. de penis.
dt ꝙ aut loqmur de pena ordinaria aut de pena arbitraria. ſi d
pena ordinaria inſpicit tp̄s delicti ſi de pena arbitraria inſpicit
tp̄s cōdēnatiōis. rō differētie ē, q꞉ prima pena ē certa a ꝓncipio
⁊ vniformis ⁊ variabilis. ſꝫ pena arbitraria nō eſt certa a princi
pio ſꝫ tp̄e ſnīe certificatur pro motu iudicis habito reſpectu ad
q̄litatē delinquētis tp̄e ſnīe vt h. tu dic ꝙ q̄dā ſunt pene q̄ d ſui
natura expectāt mutationē ſtat⁹. exēplū qn̄ ille q eſt i offō ē prio
depoēnd⁹ ꝙ puniat vel cleric⁹ eſt prio degradand⁹: tūc in iſtis
penis nō pōt ꝯſiderari q̄litas q̄ erat a pricipio. ſꝫ qualitas q̄ eſt
ſtatu mutato. vt extra de iud. c. cū nō ab hoīe. vt in aut. vt iud.
ſine q̄quo. ſuf. §. oportet. ⁊ ibi no. Quedā ſunt pene q̄ nō d ſide-
rāt ſtatus mutationē. ⁊ tūc refert aut nos ꝯſideram⁹ arbitrium
l. aut arbitriū iudicis: ſi nos cōſideram⁹ arbitriū l. inſpicitur tp̄s
delicti, vt. l. j. de penis. ſi nos inſpicimus b arbitriū iudi. quod iu
dex habet vel in penis arbitrarijs vel ēt in alijs per. §. pene. ⁊ ꝑ
l. hodie. de penis. dico qd lꝫ de rigore debeat inſpici tp̄s delicti.
tamē de equitate mutato ſtatu in melius poteſt pena mitigari
⁊ maxime pena corporalis. vt hic. vnde vl. ſo. gl. plus plꝫ quam
prima qcqd gl. dicat. ¶ † Et iſta faciūt ad. q. d laico q poſt ma
b leficiū factus eſt cleric⁹[b] de qua dixi in. l. cū quedā. de iur. om. iu
3 di. ¶ Alteri⁹ vos habetis hic ꝙ liberat quis faciendo pluſꝙ
debet opp. gl. inſt. de actio. §. penul. ſo. hic erat plus reſpectu in
tereſſe forma tamē ꝓſtatiōis nō mutabat. ſꝫ i ꝯtio mutabat for
ma preſtationis. ⁊ ſic non obſtat. Bald.

¶ Additio Baldi.

Sed ſi ſtatu liberū. Vid guil. C. fa. er.
l. familie. i ſi. in X.
Simplicitus. vide Richar. in queſtione que incipit in qui
buſdam prouincijs. in ſi. In ver. ſi ſtatur. facit. j. de ver. obli. l. ſi
ſeruū. §. Item ſi homo. ⁊ quod no. j. de ſol. l. ſi rem. j. man. §. ſi ſer
uus hic dicit qualiter fiat miſſio in noxali. Sed qūo fiet in pre-
iudiciali, vt puta ago cōtra aliquē dico eum eſſe meum ſubditū
vel meū hominem ipſe abeſt. vnde de eo tenuta facti dari non
pōt. Quid ergo fieret, dicit ſpeculator ꝙ miſſio nō habet hic lo
cū ſed alio modo procedit. ſ. per indictionē mulcte vel banni. vt
no. in ſpe. de primo ⁊ ſecundo decreto. §. reſtat. ver. quid ſi agat
actione priuilegiata. ¶ Quid ſi peto aliquem in filium meum
⁊ ipſe negabat ⁊ abeſt. dicit idē ꝙ miſſio fieri non poteſt: tamen
in caſu iſto etiam lite non conteſta. poterit procedi ad diff. niti
uam. all. s. de officio ꝓconſulis. nec quicꝙ. §. de plano. Quid ſi
dico aliquē eſſe ſeruū ⁊ his abeſt: vtrū iudex poterit pronuncia
re me mittendum in poſſeſſionē ei⁹ ex dicta cōtumacia: videt
ꝙ nō ex predictis. Tu ſic cōſidera qd miſſio pōt fieri ſuper re-
bus corporalibus, dūmodo poſſint poſſideri. Itē ſuper incor-
poralibus, vnde ſit miſſio etiaꝫ in omnib[us], vt. l. j. C. de ꝓtoria
pi. ⁊ de re iudi. cōmodis. Item in predicti[s] iuribus paternita-
tis ⁊ filiationis cadit quaſi poſſeſſio, vt. C. d[e] prob. nō nude. ⁊. l.
non epiſtolis. ⁊ extra de prob. per tuas. q̄ poſſeſſio pōt hoc mō
queri. vt obediat alicui tanꝙ patri vel domino tam in faciendo
quā in nō faciēdo licet per obediētiā que in nō f[a]ciēdo conſiſtit
nō ſic euidenter ⁊ facile querat poſſeſſio ſicut quā[d]o conſiſtit in
faciendo. arg. j. de ſerui. vr. prediorū. l. hec aūt iura. Dic ergo qd
iudex interponet primū decretū hoc modo: q꞉ mādau[i]t ex pri
ma contumacia ⁊ in vim primi decreti qd cōtumax actor[i] exhi
beat obedientiam ⁊ que cōſueuit exhibere filius patri: vel liber-
tus patrono. ⁊ ſi ille exhibeat facta eſt miſſio. ſi nō exhibeat cō
pletur ex illo edicto ne vis fiat ei. vt. j. ne vis fiat. l. ſi quis miſſū.
Iſtud preceptuꝫ nō preiudicabit in q̄ſtione principali, q꞉ ema-
nauit ex ſummaria cognitōe. vt. j. de his q ſunt ſui vl' alieni iu-
ris. l. ſi iudex. ⁊ hoc de primo decreto. ¶ Scdm aūt interponit
hoc modo quia iſto durante in contumacia nō comparendi in
iudicio ⁊ ſolēniter citato cauſa cognita iudex mādauit abſenti
quod ꝑpetuo tractet preſentē ꝓ patre vel ꝓ dn̄o ⁊ ei exhibeat
exhibenda nō autē declarando pronunciabit pro actore q꞉ hic
nō eſſet miſſio ex ſecundo: ſꝫ eſſet diffinitiua ſententia declara-
toria iuris deducti. de ꝓcur. Pompo. §. ſꝫ ⁊ is qui. probāt ꝓdi
cta q꞉ in vaſallo cadit pignus conuentionale, ergo ⁊ pretorium
ſeu iudiciale. de pig. actio. nō eſt mirū. Prete. cū tertia agen. fie-
ret miſſio in vaſallū meū. arg. de dāno infecto. l. ſi finita. §. donec.
quare non me agente ſi non poſſidet fiet miſſio vel ſi poſſideo ꝓ
ceditur in forma. l. ſi prius. de noui oper. nunc. dices tu ſi peto
vaſallū actionem ꝑiudiciali non debet fieri miſſio, q꞉ eſt parata
via ordinaria ſcilicet veniēdi ad diffinitiuā. ergo ceſſabit extra-
ordinaria via miſſiōis in poſſeſſionē. Cōcludit iſta rō quod in
ſummarijs iudicijs nō habeat locū miſſio ſꝫ veniatur ad diffini
tiuā: Rn̄. nego iſtā, Nā lꝫ lit. non ꝯteſtata poſſit venire iure cōi
ad diffinitiuā tn̄ etiā miſſio fieri pōt. C. de iud. properandum. §.
ſin autē. Nā remediū miſſionis nō eſt introductū in ſubſidium,
ſꝫ ad cautelā. vnd cōcurrit cū alijs remedijs ſiue ordinarijs ſiue
extraordinarijs, vt lite nō cōteſt. qm̄ frequēter. §. ſi. C. quomodo
⁊ quādo iudex. l. cōſen. Facit qd notat. j. de rei vendicatiōe. l. i. §.
ꝑ hanc. ⁊. j. d publicanis. l. prima. §. dixerit aliquis. Itē oppono
quia non videtur quod in ipſum vaſallum fiat miſſio ſꝫ debeat
eſtimari ius quod peto ⁊ fieri miſſio in intereſſe, q꞉ ſic eſt in obli
gationibus facti. vt notatur infra de neg. geſt. l. ſi quis manda-
to. ⁊ ar. C. ſi ſeruitus ven. l. ſi is cuius. Solutio aut loquimur. in
actione perſonali vel vbi agit ad ꝑſonales preſtatiōes ⁊ tūc fit
miſſio ſecundum eſtimationē intereſſe. Aut in reali, ⁊ tunc quia
ſpecialiter agitur nec cogit quis in rem ſuā nec recipit functio
nem cum alia re. Ideo debet fieri miſſio in ipſam rem vt. j. de
rei vendi. l. qui reſtituere. vbi nō hꝫ locū miſſio. vt ſi aliquis pe-
tat ſe deſcribi in aliqua ſocietate etiā lite nō ꝯte. venitur ad dif-
finitiuā. ⁊ hoc ponit Jac. bu. in. l. ⁊ in aut. qui ſemel. C. quomō ⁊
qn̄ iudex. Et fuit de facto forli. cōſultū ꝑ Ja. bu. vt inuenitur in
quodā li. per aut. ſi oēs. ſi vt ſe ab here. abſti. ¶ Sed pone que
ſtionē que filiationis eſt nō ſolum ꝓpter ꝑſonā ſed ꝓpter bona
vt ꝓpter heredi. filio ꝓlatā vel aliqd obijcit qd pater dt ſibi ac-
q̄ſitū. qūo tūc reſpectu illius obuētionis fiet miſſio. Rn̄. iſte ob
uētiōes poſſunt ſapere ꝑſonalē poſſeſſionē. vt ſi ſunt in gn̄e: vel
realē vt in ſpecie. ⁊ fiet miſſio vt in perſonali, vel vt in reali prout
habuit natura vel perſonalium realium hoc tāgit Inn. qui filij
ſint legitimi. c. cauſam qua. ¶ Idem dico qn̄ agitur ad aliquod
factū qd fieri nō pōt. Nā lꝫ agat reali. tn̄ intereſſe oportet exti-
mari ⁊ ſm ipſum fertur q̄libet ſnīa ſiue diffinitiua ſiue miſſio-
nis que in locuꝫ diffinitiue ſuccedit. vt no. Inno. de ſepul. c. cer
tificari ad ſi. alle. de dolo. l. arbitrio. §. j. facit. j. ꝙ me. cauſa l. me-
tum. §. idē pomponius. ¶ Quid de electo in ꝓtātem alicuius
loci q nō admittit vtrū ex cōtumacia mittat in poſſeſſionem iu
ris ſine territorij: dic vt no. in ſpe. de primo ⁊ ſcdo decreto. §. vi-
dendū. ver. qd ſi electus ⁊ dicit non fieri miſſionem ſꝫ ꝓcedi ad
diffinitiuā etiā lit. nō cōte. Sed ego nō video quare nō fiat miſ-
miſſio cū fieri poſſit. Quod ſic patet. Pone ꝙ lata diffinitiua
eum non admittat nōne introducet in poſſeſſionē: certe ſic vt ex
tra de iud. c. ſi. Nā territorium eſt quid ꝙ poteſt poſſideri. l. vlt.
vbi ⁊ apud quem. Quid in poſſeſſorijs: ⁊ dicēdū eſt in poſſeſſo
rio retinēde. Nā cum actor aſſerat ſe poſſeſſorē nō pōt in poſſeſ
ſionem mitti. quomodo ergo ꝓcedet. Rn̄. q꞉ loco miſſionis fiet
preceptū in forma. l. ſi prius. all. vt ibi no. Et idem eſt vbicunꝗ
agens poſſidet ſiue ſit petitorium ſiue poſſeſſoriū. vt no. Inno.
de eo qui mit. in poſſeſ. cauſa rei ſeruande capit. j. ⁊ in ſpecu. de
primo ⁊ ſecundo decreto. §. reſtat. verſicu. ſed pone ago. facit

a ¶ Delicti. adde feli. l. c. ſignificaſti. ⁊ de homi. et in. c. pueris. de ſen. exc. ⁊ qd dixi in. c. ſignificaſti. in apoſtil.

b ¶ Cleric⁹. ꝓ quo vid tu Feli. re miſſiue tamē in. c. ꝓpoſuiſti. i X. gn̄aliter autē. de fo. compe.

qđ no.i.l.j.de iti.actuqȝ pua.ꝛ de aqua quo.l.ſi.nō át poterit ꝑ cedi ad diffinitiuá ſup interdicto.li.nō ɔte. ſm ſpe.Gui.ꝫ contra.j.ð interro.ac.l.oīs.Uel dic aut petitoriuȝ il ius poſſeſſoriȝ erat ſummariū ꝛ tūc ēt illð poſſeſſoriū ſit ſummariū al's non.regalariter fallit.l.edicto.de edi.di.adri.tol facit inſt.de īterd.§.hodie.cū ſi.dico etiá ꝙ alio mō pōt fieri miſſio in interdicto retinēde ſi actoꝛ vult,vt eſtimeť q̄tū vȝ poſſeſſio vt dicamꝰ ī hac miſſione: qꝛ ſuccedit loco diffinitiue, Jdē ꝙ in diffinitiua vti po.l.ſi duo.§.ſi.ꝛ no.j.ꝙ me.cā.extat in mag.gl.pꝛeterea q moleſtat me in mea poſſeſ.ꝛ obligať mihi ad nō moleſtādū ꝛ in obliga.nō faciēdi ſuccedit intereſſe.ergo ꝑ intereſſe meo poſſuȝ mitti.de xv.ob.cū filꝰ.§.ſtipulatꝰ.Qūo peto mihi caueri de duplo.ꝛ ſi ago ad factū reus eſt ɔtumax qualiter ſit miſſio.Rn̄deo,ſcōm intereſſe meū ſicut ī alijs peti.faciā.Jdē ſi peto me eximi ab obligatiōe ꝛ ī ſiīibꝰ vt in.d.§.reſtat.xv.ꝫ qd ſi petat.Quid in ac.ad exhi.ꝛ ī accuſatiōe ſuſpecti:dic idē xvi.qd ſi agiť.ꝛ ſe.ꝛ ar.C.de dolo l.cū ꝓponas.Qūo ſiat hodie miſſio in hypothecaria.vidđ qđ no.C.de pc.eū q ad ſi.ꝛ no.in auť.de exib.reis.§.ſi vo ſemel.cum duob.ſeq.ꝛ l j.ī ſi.C.cōia de le.Cōtra ħ facit qꝛ ſi nō eſt factū ex pmo nō dȝ interponi ſȝ:ſȝ illð verū ſi ꝑ negligētiā:ſecꝰ ſi facto aduerſarij.vt ħ iā ī hypothecaria poſſit fieri miſſio ex ſcðo ðcreto dic ꝙ ſic ɔ dn̄m rei vt no.i.l.ſi qs empti.ad ſi.ſȝ ɔ ſolū poſſeſſoꝛē nō ſic intelligiť alias:de ac.poſ.l.iij.§.gn̄a.ſm Bar.ð pte.habuit de q̄dā libro.Si debitoꝛ eſt miſſus in poſſeſſionē bonoꝝ debitoris an poſſit recurreť ɔ fideiuſſoꝛē:dic qđ ſic,vt.j.ð fideic.hered.§.ꝙ ſi idē.ver.arg.rei qđ eſt no.ꝑ Jac.ð are.¶ Sȝ qd ſi petiť reſtitutio in integrū reus eſt contumax,qualr̄ fiet miſſio ꝛ vr̄ ꝙ nō poſſit fieri miſſio qꝛ illð iudiciū dȝ dici pſonale.ꝛ ī pſonalibꝰ fit miſſio ꝑ mēſura debiti ðclarati ſȝ hic nihil debeť an̄ reſtitutionē cōceſſaȝ ergo ꝛc.Pꝛe.id qđ hic petiť.i.reſciſſio non eſt in rerū natura ſȝ in ipſa ſn̄ia creať ꝛ oriť hoc cōcedūt qdā ꝛ ideo dicūt veniri ad diffinitiuā lit.nō cōte.ꝛ tūc ſup reſciſſoꝛia ꝓpoſita bn̄ poterit fieri miſſio.Sȝ dic aut reſtitutio petiť iure actionis ꝛ tunc pōt fieri miſſio,qꝛ qđ petiť debeť ꝛ fiet iure petitio ſi ſpecies petiť ꝛ extat,ſi nō extat ꝑ intereſſe,ꝛ ſi quātitas petať ꝑ mēſura eiꝰ q̄titatis.j.de dolo.arbitri.§.j.j.ꝙ metꝰ cā l.ſi cū exceptiōe.§.quatenus.in ſi.et §.ſȝ et ſi qs ꝑ vim.Aut reſtitutio petiť offō iudicis.ꝛ iſtud eſt magnū dubiū tamē credo ꝙ iuxta intereſſe ſiat miſſio.ar.j.qđ me.cā.l.metū.§.idē pōpo.qđ no.Jnn.in.d.c.certiſicari.ver.ꝛ qđ no.eſt dignū.de ſepul.ꝛ idē qđ in hoc vltimo dico ſi agať q̄rela inofficioſi teſti.ꝛ ad ħ.j.de inoffi.teſt.l ſi.inſti.§.de inoffi.ibi,pro modo facultatū ꝛc.vel in ſn̄ia cōdēnatoꝛia nulla declarari,vel qd ſimile.Sȝ dn̄s Cy.per hūc.§.in ſuo cōmēto ðterminat ɔ:iū ꝙ nō habeat locū miſſio: qꝛ ſi fieret miſſio plus cōſequereť per interlocutoꝛiā q̄ per diffinitiuam.Nam per diffinitiuā nō fieret niſi ſola reſciſſio teſtamēti.Cui reſpōdeo qđ nō ſit miſſio niſi quātū intereſt reſcindi teſtm̄ vel ɔctū ꝛ non in plus.vn̄ nō plus conſequeť,ſȝ idem.Et dicas iſtud intereſſe nō eſt debitū,ɔcediť,tn̄ eſt ſcōm mēſurā eſtimatiōis rei debite ſ.ipſius q̄rele vel reſtitutiōis.¶ Sȝ nunqd in nudā ꝓpꝛietateȝ tertij poſſidētis ꝛ ɔdicētis pt fieri miſſio ſaluo iure poſſeſſoꝛis dubitat ſpe.in ti.de pꝛimo ꝛ ſcðo ðcreto.reſtat.ij.xv.qd ſi appe.Contra tu dic ꝙ in reali cā nudaȝ poſſeſſionē aduocet.non pōt fieri cū alius poſſideat naturalr̄ ꝛ ciuiliter detineat ſed in pſona li pōt fieri.ar.j.de fundo do.l.ſi fundū.ꝛ de dāno infecto.ſi finita.§.ſi qua ſunt iura.ꝛ ibi ꝑ Jac.de are.Jtem nūquid in nudaȝ ciuilē poſſeſſionē.dic ꝙ ſic.vt no.in.ij.C.vbi in reȝ actio.Jtem nunqd in vſufruc.feudū vel emphiteuſim.ꝛ dic ꝙ ſic vt tranſeat cōmoditas ſola.vt no.ſpe.in.d.§.ver.qd ſi res.ꝛ le.Jtem nunqd j.annū reddiť dic qđ ſic.l.commodis.de re iud.ꝛ dicto.§.reſtat.ver.qd ſi re nō habeť.¶ Jtē nūqd in ſolā naturalē obligatiōnē credo ꝙ ſic ꝛ in officio iudicis ꝛ in quolibet,nomē debitoꝛis l.j.C.de pꝛet.pi.dicto.§.reſtat.ver.qd ſi ergo.de annuis leg.liberta.§.lucius.An in ſolā ciuilē dico.ꝙ nō niſi eſſet efficax ad agēdum.arg.C.de non nu.pecunia ſicut.deli.lega.peti.¶ Not.de contradictoꝛe quod non admittitur ſua nō intereſt,vt.l.quamuis.de acqui.rerum do.per Jac. Bald.

¶ a ¶ Titulo ɔꝛiū.Adde eundeȝ Bal.ī.l.ij.ſ.de ſtatu ho.ꝛ quod ibi dixi in apoſtil.

¶ b ¶ Per citationem.Uide tu eūdē Bal in auť.offerať.ī.iij.col C.ð li.ɔte.ꝙ interrūpiť etiaȝ ſi citatio ſit gn̄alis ꝛ ī diſcreta.ꝛ ōnino fel.ī.c.illð.in ſi.ij.col.in ver.dū ſubdit ab.ð p̄ſcrip.

¶ c ¶ Statutarijs.Adde capiā ɔ Joan.de imo.ī c.illð.ð p̄ſcri.ꝛ oīno vidđ do.alex.ð imol.hic ꝛ adde eundē bal.ī additi.ad ſpe.in ti.de ap.xv.quero talis eſt.

¶ De eo per quem factū erit quominus quis in iudicio ſiſtat. Rubꝛica.Jn hoc titu.nihil addit.Bal.

Equiſſimū. Jmpediens aliquem in iudicio ſiſtere tenetur q̄ cūqȝ dolum committat reo ab actoꝛe impedito ſufficit exceptio.Si plures dlinquūt vno ſoluēte alter liberatur ꝛ in heredem non datur actio niſi quatenus ad eū peruenit.h.d.tota.l.¶ Jn tex.ibi cōmitteret.id eſt perpetraret:ꝛ ſic ignoꝛantia facientis nō excuſat mādātē.Jac.¶ Jn textu ibi triſte puta qꝛ domus eius comburebať.vn̄ citatus ceſſit ꝛ ad iudicium non iuit.¶ Jn tex.ibi,de pena quam promiſit ſi non ſiſteret.¶ Jn gl.illa in ſi.no.ꝙ
a bonum eſt arg.ex oꝛdine titulorum.[a] ¶ Jn glo.que incipit iſtud.

ibi dolus cum dolo.hoc limita vt not.j.ſolu.mat.l.ſi moꝛa.vbi eſt gl.ſingularis.

Si actoꝛis. Ex dolo ſerui dn̄s cui culpa pt imputari teneť p̄ciſe.ſȝ ſi ei nō pt culpa imputari teneť noxaliter.h.d.¶ Jn tex.ibi mihi.ſ.reo.Jn tex.ibi exceptionem.ſ p̄ciſam.Jn tex.ibi.ipſo.ſ.ſeruo.Jn text.ibi caret.ſi elegit dare ꝑ noxa.Jn text.ibi,ipſe.ſ.dn̄s.¶ Ex iſta.l.ego colligo ꝙ ſicut eſt reperire actionē p̄ciſaȝ ꝛ noxalē,ita eſt repire exceptionem p̄ciſam:vt in pꝛimo caſu.l.ꝛ exceptionē noxalē,vt ī ſcðo caſu.l.ꝙ rato inueniens alibi qd.ſit noxalē exceptionē repire.¶ Extra q̄ro qd in familiaribꝰ n̄ris liberis vtrū dn̄s q pt ꝓhibere ꝛ nō ꝓhibet teneať,dic vt extra de reſti.ſpo.c.cum ad.ſedē.vbi habes tex.no.
1 ¶ Uſucapio vel pꝛeſcriptio per citationem non interrūpiť.
2 Dolus tertij dās cām vſucapiōi nō reddit eam nullā ipſo iure.
3 Pꝛeſcriptio dicitur cauſa lucratiua.
4 Pꝛeſcriptionum quatuoꝛ ſunt genera.
5 Pꝛeſcriptio in cauſis cr̄iabus,an ꝑ citationeȝ interrumpatur.

Ex hoc. Actio in factū ex hoc edicto competit ɔ doloſum ad intereſſe in q̄ includiť actiōis perēpte eſtimatio.ꝛ ſi doloſus nō eſt ſoluēdo reſtituiť actio in verū debitorem.h.d.iſtð pn̄cipio.Et diuidiť hoc pn̄cipiū in q̄tuoꝛ ptes.pmo ponit q̄ddā dictū.ſcðo ipȝ dictū ðclarat.tertio ponit q̄ddā aliđ dictū.quarto ponit rōnē.ſcða ibi in quo iudicio, tertia ibi plane q̄rta ibi,ne ꝑpter dolū.¶ Jn tex.ibi deduciť.i.includiť ſiue interpꝛtatur.Jn tex.ibi,ob eā.i.ob.ipȝ dolū.in tex.ibi ipȝ reū.ſ.oꝛiginalē.Jn tex.ibi alienū.ſ.tertie perſone.Jn tex.ibi dāno.ſ.actiōis amiſſe.¶ No.pꝛimo ꝙ illa actio dať ad intereſſe.¶ Secūdo no.ꝙ licet reus ſit citatus nihilominus tn̄ ɔplet vſucapionē vel pꝛe
1 ſcriptionē.¶ † Tertio ex hoc no.ꝙ per citationē non interrum
2 pitur vſucapio vel pꝛeſcriptio.¶ † Quarto.not.ꝙ dolus tertij dās cām vſucapioni vel p̄ſcriptioni non reddit eā nullā ipſo iure nec in effectu nec in ſubſidiū qn̄ ille doloſus nō eſt ſoluendo
3 qđ tene mēti.¶ † Quinto ꝛ vltimo.no.ꝙ p̄ſcriptio dr cā lucratiua.vn̄ lucrari dr ille qui p̄ſcri.ita dt iſta lr̄a apertiſſime.¶ Et no.gl.q̄ incipit ſed nōne.ibi: rn̄deo ibi.ſ.in.l.cōſtitutionibꝰ.ſed hoc ē diuinatio.¶ Jn ea.gl.ibi denūciationē aduerſarij ſȝ hec ſolutio ſit diuinatio tn̄ no.ex ea ꝙ per ꝓteſtationē extraiudicialē nō interrūpiť p̄ſcriptio.ad hoc.j.de vſuc.pro empt.l.alienam.hoc etiam ꝓbatur,qꝛ ſpeciale eſt in certis caſibus ꝙ ꝑ ꝓteſtationē pꝛeſcriptio interrūpitur.ergo in cōtrariū eſt ius commune.C.de anna,exceptio.vt perfectius.¶ Jn eadem gloſ.ibi,l.illa conſtitutionibus,vnde illa loquitur ibi de perpetuitate reſpectu tranſmiſſionis:nō reſpectu extenſionis in tpe,tn̄ dic ſm
4 Jac.de are.ꝛ Cy.† ꝙ quatuoꝛ ſunt genera pꝛeſcriptionū.Quedā ſunt mero odio introducte vt pꝛeſcriptio.xxx.ꝛ.xl.annoꝝ.quedam ſunt introducte ſimpliciter ꝓpter negligētiā nō petentis.ꝛ iſte pꝛeſcriptiōes de facili interrumpuntur:ſcȝ per citatio
b nem[b] vt.C.de pꝛeſcript.xxx.annoꝝ.l.ſicut.dū tamē citatio valeat.vt.C.ne de ſta.de fun.ſi pater.nec ſit circunducta ꝑ cōtumaciam actoꝛis.vt no.in.d.l.ſicut.per Guil.de cu.Quedā ſunt pꝛeſcriptiōes mere fauoꝛabiles vt eſt vſucapio triēnij.tūc aut nos loquimur de interruptiōe in effectu.aut de interruptiōe ipo iure.pꝛimo caſu requiritur lit.cōteſt.vt.j.de rei vendi.l.ſi poſt acceptum.q̄ lit.cōteſt.debet eſſe valida alias non interrūperet.vt C.de lit.cōteſt.auť.offerať ſecūdo caſu nō interrūpiť niſi ꝑ ſententiā ɔdēnatoꝛiā.qꝛ poſt ſentētiā ipſo iure nō currit vſucapio pꝛopter vigoꝛē ſentētie,vnde mādatur ſn̄ia executioni ſm.l.qui reſtituere.j.de rei ven.Quedam ſunt p̄ſcriptiōes mixte fauoꝛe ꝛ odio.vt eſt pꝛeſcriptio.x.annoꝛum inter pꝛeſentes.ꝛ.xx.inter abſentes.in quibꝰ concurrit duplex ratio ſcilicet ratio fauoꝛis a pte poſſidētis ꝛ ratio odij a pte nō petentis tūc in iſtis eligitur quedam media via.qꝛ nō interrūpūtur ꝑ citationē.tamen interrūpunť ꝑ li ɔte.ipſo iure.C.de rei vē.l.moꝛe litis.ꝛ ibi no.Quedā ſunt pꝛeſcriptiones ſui natura currētes exēplū in actione iniuriarū vt ī redhibitoꝛia ꝛ iniuriarū.vt.j.qđ me.cau.l.ſi cū exceptio.§.ij.ꝛ.j.de edil.edic.l.cū ſex.iſte nō interrūpuntur niſi ꝑ li.conteſt.non autē per citationē ita loquiť hic.¶ Sed quare iſte pꝛeſcriptiones dicūtur ſui natura currētes:reſpōdeo qꝛ actio ꝛ pꝛeſcriptio veniunt ex eadem lege.vnde lex que actionē pꝛoduxit ipſaȝ ab oꝛigine coarctauit.vt nō viueret niſi certo tempoꝛe merito ergo illa dicitur natura actionis que ab oꝛiginē cohēſit.¶ Unum eſt tn̄ notādū diligēter,qđ vbicūqȝ dixi qđ requiriť lit.conteſta.ibidē ſufficit moꝛa rei in lite cōteſtanda.qꝛ iſta moꝛa habet vim li.conte.quantum ad interpꝛetationem.et.l.ſi qs cau.l.ſi eum.§.qui iniuriarum.vbi eſt ſingularis.ꝛ eſt glo.oꝛd.in l.conſtitutionibus.de actioni.ꝛ obligatio.tene menti.Quero
c hic quid in p̄ſcriptionibꝰ ſtatutarijs[c].Ricar.malū.diſputādo determinauit qđ interrūpūtur per citationem ꝛ quod perpetuantur per lit.conteſta.ꝛ allegauit gl.que eſt in.d.l.ſicut.ð pꝛeſcrip.xxx.anno.Sed poſſet dici ꝙ diſputatio ſua cēt xva in perſonalibus

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

sonalib⁹ actioib⁹ vbi pscribit exceptio: sꝫ in actionib⁹ realibus vbi pscribit dñiuꝫ non credo qd interrũpat pscriptio p citatio- nem imo reqrat cõtestatio vel quasi. d. l. more litis ꝙ tene menti.
5 ¶ †Ultimo qro qd i cãis crialib⁹ a vtrũ inerrũpat pscriptio p
8 citationẽ: tex. vr dicere p solã libelli obligationẽ. vñ sufficit ꝙ itra terminũ iuris vel statuti sit pducta accusatio vel formata inq- sitio lꝫ citatio nõ emanauerit adhuc. ⁊ iste vr tex. ad literam. j. de adul. l. miles. §. sexaginta. ⁊ bar. vr hoc tenere ibi loquatur i tpe feriato. ergo apparet ꝙ nõ interuenit citatio sꝫ eũ. sꝫ vos habuistis gl. or. q̃ intelligit illuꝫ. §. ꝙ interuenerit citatio. s. si qs in i⁹ voc. nõ te. l. ex quacũqꝫ. §. fi. ⁊ idẽ tenet gl. in decretis. xv. q. iij. placita secularia. sola eñ libelli oblatio facta iudici ꝯ reum nõ citatũ nil operat, ⁊ iste intellect⁹ vr verior. ¶ In glo. q̃ inci- pit vtilẽ, ibi erat directa, hoc verũ si prescriptio fuit ipo iure sub lata vel esset directa amoto obstaculo prescriptionis. sm Jaco. bu. ⁊ alios. ⁊ est gl. or. l. fi. C. qui. ex causis maio.

Et si stipulator. Si actor ⁊ re⁹ dolo diuersorũ receperũt ipedimẽtũ sistẽdi qli bet agit ad interesse suũ ꝯ impedientẽ. sꝫ si se inuicẽ impedierunt dolus cũ dolo cõpensat. h. d. ¶ In tex. ibi vterqꝫ. s. quilibet ad suũ interesse. ¶ In tex. ibi fuerit. i. vterqꝫ fuerit ipedit⁹. ¶ In gl. q̃ incipit quasi ibi aliud erit quam in pcepto iudicis. dꝫ ergo sistere ex stipulatione ẽt si aduersari⁹ nõ sistat ⁊ ppterea re⁹ ici- dat in penã hoc cõsequet ab ipediẽte. iste est intellect⁹ gl. ⁊ sm hoc no. ꝙ lꝫ circũducat edictũ citatiõis vl pcepti actore nõ cõ parẽte, vt. j. de iud. l. ⁊ post edictũ. nõ tñ circũducit stipulatio p tiũ ꝙ non credo ver, vt. l. ex quacũqꝫ. in fi. s. si qs in i⁹ voc. non se. ⁊ arg. j. õ nau. feno. l. labeo. dicunt Jac. bu. ⁊ mar. syl. ꝙ ille. §. intelligit de interesse retardati pcessus vl expẽsarũ. ꝙ eq̃ cadit in reo sicut in actore. C. de fruc. ⁊ lit. expẽ. pe. l. ⁊ facit. j. de cõdi. ob cau. l. si pecuniã. in pn. ¶ In gl. q̃ incipit nõ dolum ibi ꝯpẽsa re. hoc dic. vt no. i. so. ma. l. ii mora. Et ex hoc no. ꝙ si inimici q fecerũt pacẽ postea se inuicẽ insultẽt qd neuter põt petere penã pacis rupte. ⁊ ad hoc facit qd no. j. si qua. pau. fe. di. l. i. §. cũ arie- tes. de se. q. l. cum pater. §. libertus cum simi. Bald.

1 ☞ Fideiubens in minori summa non tollit petitionem maio ris contra principalem debitorem.
2 Reus soluendo an liberet delinquentem.

Si a fideiussore. Taxatio obligatiõis acces sorie non inducit taxationẽ in obligatiõe pncipali nec in obligatiõe delinquẽtis. h. d. nota biliter. ¶ In tex. ibi cẽtũ q̃ re vera mihi debebant, sꝫ dolo exi- mẽtis re⁹ fuit liberat⁹. sm gl. od. fr. ⁊ oẽs. ¶ In tex. ibi veniat ⁊ iõ actionẽ pdidi, ⁊ supple q̃rit iquãtũ Sẽproni⁹ teneat. rñdet
1 in cẽtum ⁊c. ¶ †No. qd fideiubẽs in minori summa non tollit petitionẽ maioris summe ꝯ principalẽ debitorẽ vel ꝯ delinquẽ- tem. ¶ Premitte anteqꝫ opponas ꝙ in nostro. §. est cõsiderare tres psonas scꝫ psonã rei pncipalis, q fuit liberat⁹ tpe ab actio- ne pmitiua. ⁊ psonã delinquẽtis q tenet ad interesse totale: ⁊ per sonã fideiussoris qui tenet ad si penam siue ad interesse taxatuꝫ. ¶ Mõ opponit, ⁊ vr ꝙ delinquẽs nõ teneat ad aliqd qd sic p bo. reus principalis pmisit sistere certa die: qr nõ sistit liberat⁹ est ab interesse: qr non stetit. cũ igitur reus principalis teneat in aliquo, ergo nec agit cõtra delinquẽtem: conclusio enim stat in hoc qr nõ interest. lꝫ eñ sit mutata actio tñ idem est exitus peti tiõis. ad istud cõtrariũ gl. rñdet duobus modis. ¶ Primo eñ modo dicit gl. ꝙ relatiõe habita ad veterẽ actionẽ interest. licet enim successerit noua petitio vetus, tamen pure extincta est et hoc debet ꝯsiderari. declarat hoc dñs Jac. bu. subtiliter scꝫ qd obligatio q̃ de nouo successit cõtra reũ nõ prosit delinquẽti: qr in eodem instanti temporis quo obligat re⁹ ista noua obliga- tione obligatur delinquens ratione delicti. ita ꝙ nõ est reperi- re ordinem tpis penes istas obligationes merito cuꝫ ꝯcurrant in idẽ tps vna non impedit alterã. qr pari rõne qua obligatio rei ipediret obligationem delinquentis eadẽ obligatio delinqn tis ipediret obligationem rei. qr nõ interest. Item qr ois causa impediẽs debet esse prior tẽpore. nã istud est de natura cause ꝙ semp habet precedere effectũ vel ordinẽ tpis vel ordinem natu re. vt. s. de sta. ho. l. arethusa ⁊. j. de verb. sig. l. cedere diẽ. ⁊ ista ra tio est subtilis ⁊ vera. arg. j. de fideius. l. gñalr. Scda so. est ꝙ hic cõtra reũ nõ successit noua obligatio. qr re⁹ nihil pmiserat. ⁊ si tu dicis qño ergo accessit fideiussor: rñdeo ꝙ fideiussor iudicij nõ est fideiussor ppriẽ. vt no. i. l. j. s. q satis. cog. sed ista solu. est di
2 uinatio. ⁊ ideo tene primã. ¶ †Querit gl. de duab⁹. q. Prima est vtrũ re⁹ soluẽdo liberet delinquẽtẽ dicit gl. ꝙ nõ, qr lꝫ vterqꝫ teneat ad interesse tñ tenentur ex diuersa cã. vnde solu. vni⁹ nõ pdest alteri, qd verũ est qñ re⁹ soluendo non hꝫ regressum ꝯ im- pedientẽ. qr tũc nõ liberat impediẽs, lꝫ re⁹ soluat ppter rõnem gl. Et si tu dicis si re⁹ soluit interesse ergo desinat actio compe- tere respõdeo qñ ad delinquentẽ istud venit per modum pene. ¶ Scdo q̃rit gl. vtrũ actore eximẽte seu delinquẽte possit peti a fideiussore. ⁊ gl. ar. p ⁊ contra ⁊ in nali tenet ꝙ sic: qr stipulator cõsequit a fideiussore illa. i. ex sua ꝯuẽtione nõ ex ꝯuẽtione le- gali, cõcurrũt ergo hic due ꝯuẽtiões hominis ꝯ fideiussorẽ. ⁊ l. loquitur contra delinquentem. ⁊ vna ꝯuẽtio nõ tollit aliã. qr con currunt diuerse psone ⁊ diuerse cause. nec ob. j. si qs ca. l. si duo. §. item si duo. qr ibi erat indentitas cause. Item nõ ob. j. de act. emp. predia qr erat identitas persone. hic aũt vt dixi erat diuersi tas causarũ ⁊ personarũ. vñ qr diuerse cause sumebãt originem in personis diuersorum vna nõ cõfundit alterã. alij dicũt con- trariũ. qr cũ fideiussor soluẽdo habeat regressum contra delin- quentem. ergo ex eodem facto delinquẽs afficeret duplici pe- na qd videt incõueniens iuxta id qd no. j. de pet. here. l. et iaꝫ. §. vltimo. ⁊. j. si fa. fur. feci. di. l. quot. iste passus est subtilis ⁊ cõciu de ex gl. aut plures tenent ex eodẽ facto. ⁊ vnus soluendo libe- rat aliũ. aut ex diuersa cã tũc aut vterqꝫ tenet ad interesse ⁊ sunt vniformiter obligati. ⁊ vnus liberat aliũ. aut vnus tenet ad iteresse, alter ad penã ꝯctus. ⁊ sic est difformis eorũ obligatio. ⁊ vnus soluẽdo nõ liberat aliũ. ¶ In gl. q̃ incipit sed hoc ibi §. si plures. ibi loquit in pluribus obl. ex eadẽ causa nõ ex diuersa vt. j. patebit. ¶ In ea. gl. ibi nec dicat qs vult ponere quãdã di- uersitatẽ inter pncipalẽ ⁊ delinquẽtẽ ex vna parte ⁊ fideiussorẽ ⁊ delinquentẽ ex alia. ⁊ hoc facit ppter id qd dixi. s. in gl. in ver. vna tñ. ⁊c. q̃ tñ differẽtia gl. nõ est bñ fundata in rõne. ¶ In ea. gl. ibi q succedit. istud vbũ indigeret pbatione. nõ est veruꝫ qd eximẽs succedat loco rei principalis. imo ille obbligationes sunt penitus separate nec vna est succedanea alteri. s. qr tunc trans- funderet vna in alterã: qd hec gl. negauit. s. in vsi. rñd. licet ⁊c. ¶ Ultimo no. ꝙ fideiussor tenet als quam pncipalis s. obliga- tionis expssione. nã tacite obligatiõi ad interesse põt fideiussor accedens promittere quid certũ ⁊ liquidũ lꝫ obligatio tacita re nõ sit liquida in plus aũt teneri nõ põt nisi ex sua malicia cõue niat vt no. j. de fideius. si cũ re⁹. in nostro. §. non est plus in acces- sorio quam in principali, sed expressius.

a ¶ Crimina lib⁹. vide q̃ ẽt p eũdem bal. habẽt in addi. ad specu. in ti. de citatiõe vsi. nota. qd in crimina li.

b ¶ Preter. de qua di- ctiõe vide do. frã. are. i. l. si pater. de vul. ⁊ pu pil. ⁊ qd ibi dixi i apos.

¶ Si qs cautio. iudi. sistẽdi cã factis nõ obtempe. Rubrie.

1 ☞ Dies promissionis an computantur in termino.
2 Judex partes grauare non debet.
3 Dies termini, an computentur in termino.
4 Dies vltima an sit de termino.
5 Dilationem octo dierũ habens an possit in qualibet parte ter- mini comparere.

Vicena. Dies termini nõ ꝯputãt i ter- mino ad hoc ꝯsueuit allegari. qd q̃lr intelligat. j. videbimus. ⁊ pt intelligi duo bus modis. primo i dilatiõe assignãda. scdo in dilatione assignata. ¶ Queritur qualiter iudex moderet terminũ cũ tres dies statuit absenti. ⁊ rñdeqꝫ moderabit ita qd absens debeat habẽ p quibuslibet. xx. miliarib⁹ vnã diẽ. ⁊ nõ cõputabit dies citatiõis. nec dies in q̃ debet cõparere in illa dinumeratiõe tpis. hec est prima lect. ⁊ op tima. ¶ Scdo modo legit in dilatiõe data q̃ est etiã modo pdi cto iterpretãda. sꝫ pma lec. clarior est. ¶ In tex. ibi vicena milia passuum. i. xx. miliaria. In text. ibi iubet sic. j. de excu. tu. l. scire oportet. §. aliud. In tex. ibi ⁊ in queꝫ repe te. ⁊ pter eum diem in
1 quẽ ⁊c. In tex. ibi sane. i. certe. ¶ †No. primo qd dies pmissiõis siue termini assignationis nõ ꝯputant in termino. ¶ Scdo not.
b de dictione preter. b ꝙ quãdo cadit super tẽpore ponitur exclusi ue. ¶ Tertio no. quod in termino qui assignatur respectu itine ris non includit dies cõparitionis imo ista dies comparitionis
2 debet esse. j. tempus itinerãdi. ¶ †Quarto no. qd iudex debet studere id facere qd partes nõ grauet. ⁊ facit. j. de solu. cum sti- chus in rõne sui. ¶ In glo. j. ibi faciũt miliare. no. ꝙ miliare est
c mẽsura mille passuũ. c passus est mẽsura quinqꝫ pedum. pes est mensura. xv. digitorũ sꝫ ysidorũ in. l. ethimologiarũ. ¶ Itẽ no. quod dieta legalis est mẽsura. xx. miliariorũ. est queda dieta que appellat dieta vulgaris. de qua dic, vt in cap. statutũ de rescrip. lib. vj. ¶ Opponit contra hanc. l. sic. aut conuenit de certa die ⁊ tũc debemus stare cõuentioni. aut nõ cõuenit de certa die. ⁊ tũc debem⁹ stare arbitrio iudicis: nõ arbitrio huius. l. vnde videtur ob. s. qui satisda. cog. i. de die. solu. concedo qd iudex debet arbi trari sꝫ cõsciẽtiã legꝫ ⁊ secũdũ ꝙ ipsa lex. psumit: psumit autẽ lex ꝙ quilibet in vnaquaqꝫ die possit pambulare. xx. miliaria. vt hic petet. si tñ ex qualitate persone. vt qr quis est claudus, vel infir- m⁹ vel nimis senex, iudex vellet aliõ. arbitrari hoc posset iuxta no. in. l. de die. ⁊ pbat in. l. ꝯtinuus. §. cum ita de. verbo. obliga. ¶ Scdo opponit dicit hic qd illa dilatio est vniformis. scꝫ. xx. miliariorũ p qualibet die contra imo est diffo mis qr alia dila- tio statuit iuueni alia seni, alia debili, alia forti, vt in dicto. §. cuꝫ ita. so. dicit glo. ibi in contractibus hic in iudicijs. querelnon est bona, quia in iudicijs quasi cõtrahitur, vt. j. d. pecu. l. iij. §. idem scribit. et ideo dicit Cynus quod ibi loquitur in dilatiõe tacita et arbitrali. hic autem loquitur in diebus taxandis a princi-

c ¶ Passuũ. Adde do. alie. de im. b. post pau. de castro. qd hodie i spicitur cõ suetudo de quo p In- nocẽ. in. c. nonnulli. de rescri. l. mi- ta tamẽ ni si qñ iudex taxat die- tas qr intel ligitur sm i⁹ per hunc textum.

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN